Vlaams Parlement

stuk **2455** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 3 februari 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013

verzendcode: BUI

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet 17
Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen 21
Advies van de Raad van State 33
Ontwerp van decreet 41
Bijlage: Tekst van de kaderovereenkomst 45

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. De betrekkingen tussen de Europese Unie en Mongolië

De Europese Unie (EU) en Mongolië knoopten in 1989 betrekkingen aan. Sinds de democratische revolutie in 1990 evolueerden die relaties op een positieve manier. De EU was en is nog steeds betrokken in nationale en regionale samenwerkingsactiviteiten. De basis van die betrekkingen was de overeenkomst inzake handel en economische samenwerking die de toenmalige Europese Economische Gemeenschap (EEG) en Mongolië op 16 juni 1992 ondertekenden, en die op 1 maart 1993 in werking is getreden.

De relaties waren vooral gericht op ontwikkelingssamenwerking. Mongolië toonde echter herhaaldelijk belangstelling om de betrekkingen uit te breiden naar nieuwe gebieden zoals handel en investeringen of onderwijs en cultuur. Bovendien wil het land ook de politieke dialoog verruimen. De EU staat open voor die voorstellen. Daarnaast hebben verschillende lidstaten initiatieven genomen op het vlak van cultuur, onderwijs en archeologie.

Tussen 1993 en 2006 ontving Mongolië voor ongeveer 70 miljoen euro ontwikkelingshulp van de EU, vooral via het programma voor technische bijstand aan het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (TACIS), en sinds 2004 via het programma voor Aziatische en Latijns-Amerikaanse ontwikkelingslanden (ALA). Aanvankelijk richtte de hulp zich op de overgang naar een vrijemarkteconomie, met inbegrip van human resources, steun aan kleine en middelgrote ondernemingen, de institutionele en infrastructurele ontwikkeling en het verlichten van de sociale gevolgen van die overgang. Sinds 2000 concentreert de samenwerking zich op plattelandsontwikkeling die goed is voor meer dan 80% van de financiële hulp. Er waren ook bijkomende acties via regionale programma's zoals het trans-Europees samenwerkingsprogramma voor het hoger onderwijs (TEMPUS). Het Directoraat-generaal van de Europese Commissie voor Humanitaire Hulp (ECHO) verleende herhaaldelijk noodhulp om de gevolgen van de strenge winters en droogteperiodes te lenigen.

In het strategiedocument 2007-2013 kondigt de EU aan dat de samenwerking met Mongolië verder zal focussen op het bestrijden van de armoede door een duurzame plattelandsontwikkeling. Het document beantwoordt aan de noodzaak om de levensomstandigheden en de duurzame tewerkstelling op het Mongolische platteland te verbeteren, en de vlucht naar de steden tegen te gaan. Het is de bedoeling de beperkte financiële en administratieve middelen te concentreren op één actie die de plattelandsontwikkeling in een brede zin tot doel heeft.

Op 11 november 2010 vond de ondertekening plaats van een memorandum van overeenstemming over het meerjarige indicatieve plan voor samenwerking tijdens de periode 2011-2013 dat het kader biedt voor de toekomstige bilaterale samenwerking ten belope van 5 miljoen euro per jaar, wat een toename met 40% betekent ten opzichte van het tijdperk 2007-2011. Die middelen gaan naar twee programma's. Enerzijds wordt steun verleend aan de openbare sector voor de verbetering van normen en standaarden op het vlak van goed bestuur, democratie, mensenrechten en institutionele hervormingen. Dit ligt in de lijn met de intentie van de Mongolische regering om Europese standaarden in te voeren. Anderzijds gaat steun naar technisch en beroepsonderwijs en opleiding met het oog op de ontwikkeling van duurzaam levensonderhoud en de bescherming van het leefmilieu in landelijke gebieden.

De EU is na China, Rusland en de Verenigde Staten de vierde belangrijkste handelspartner van Mongolië in 2012 met een invoer van 447 miljoen euro (7,4% van de totale Mongolische import) en een uitvoer van 58 miljoen euro (1,8% van de totale export). Mongolische exporteurs genieten van een virtuele tariefvrije toegang tot de Europese markten via het systeem van algemene preferenties.

Op 3 april 2009 ondertekenden de EU en Mongolië een luchtvaartovereenkomst die de bilaterale overeenkomsten tussen Mongolië en de EU-lidstaten in overeenstemming brengt met de Europese wetgeving.

2. Een korte schets van het partnerland

2.1. Algemene gegevens

Mongolië is een uitgestrekt, maar dunbevolkt land dat geprangd ligt tussen Rusland en China. Zowat een derde van de 3 miljoen inwoners woont in de hoofdstad Ulaanbaatar. De landelijke bevolking bestaat grotendeels uit nomaden die vooral leven van de veeteelt.

Tot 1990 was Mongolië een communistische eenpartijstaat met een regering die was geënt op het Sovjetsysteem. Onder invloed van de perestrojka in de voormalige Sovjet-Unie kwam er een democratiseringsproces op gang. Dat proces leidde in mei 1990 tot een wijziging van de Grondwet die een meerpartijenstelsel aanvaardde en de functie van president creëerde.

Vandaag is Mongolië een parlementaire democratie met een eenkamerstelsel. De Grondwet is gebaseerd op democratische waarden die op een ruime steun van de bevolking kunnen rekenen. De verkiezingen verlopen op een vrije en correcte manier. Het land scoort relatief goed in internationale rapporten over bestuurszaken, maar een gebrek aan openheid van de overheid, een strenge wetgeving inzake laster, zowel als economische en politieke druk zorgen voor een beperking van de persvrijheid, ondanks recente positieve ontwikkelingen. Mensenrechten geven over het algemeen geen aanleiding tot een grote bezorgdheid. Het juridische systeem is niet altijd sterk genoeg om de belangen van de burgers te verdedigen. Corruptie is en blijft een groot probleem, ook al nam het parlement in juli 2006 een anticorruptiewet aan. Op de Corruption Perceptions Index 2012 van Transparency International bekleedt Mongolië de 94ste plaats met een score van 3,6 op 10.

De Mongolische Revolutionaire Volkspartij won de parlementsverkiezingen die plaatsvonden op 29 juni 2008. Zij behaalde een ruime meerderheid, maar besloot toch een coalitieregering te vormen met de Democratische Partij waardoor de oppositie slechts uit drie leden bestaat.

De zittende president Nambaryn Enkhbayar, kandidaat van de Mongolische Revolutionaire Volkspartij, verloor op 24 mei 2009 de presidentsverkiezingen van Tsakhiagiin Elbegdorj die de steun kreeg van de Democratische Partij, de Burgerpartij en de Groenen. De president is voorzitter van de Nationale Veiligheidsraad en opperbevelhebber van het leger. Hij bekrachtigt de wetten en kan zijn veto stellen.

De parlementaire verkiezingen van juni 2012 werden geacht vrij en eerlijk te verlopen. De Democratische Partij won de verkiezingen met 32% van de stemmen, gevolgd door de Mongolische Volkspartij met 28% en de Mongoolse Revolutionaire Volkspartij (een afsplitsing van de Mongoolse Volkspartij) met 20%.

Het landenstrategiedocument van de Europese Commissie geeft aan dat de komende jaren cruciaal zullen zijn voor Mongolië. Er zijn talrijke bemoedigende ontwikkelingen zoals een dynamische mijnbouwsector, een steeds actiever maatschappelijk middenveld, meer pluralisme in de politiek en de administratie, een macro-economische stabiliteit en een grotere beschikbaarheid van producten en diensten. Toch moeten de Mongoliërs een aantal oude en nieuwe problemen zonder verwijl aanpakken. Het betreft corruptie, het gebrek aan een ontwikkelingsstrategie, de extreme armoede, een kwetsbare financiële sector, woestijnvorming en de aantasting van het milieu. Mongolië heeft de steun nodig van internationale donoren. Nog belangrijker dan financiële steun en nieuwe projecten is de noodzaak van een eerlijke en constructieve dialoog met de beleidsmensen.

2.2. Economische en sociale gegevens

Als feitelijk onderdeel van de voormalige Sovjet-Unie had ook Mongolië vanaf 1990 te kampen met de gevolgen van het uiteenvallen van het Oostblok. Het wegvallen van de Russische economische hulp, het verdwijnen van afzetmarkten, het vertrek van Oost-Europese experts en het ontbreken van markteconomische structuren zorgden voor een open crisis. Het inkomen van de bevolking verminderde tijdens de periode 1991-1993 met 20%, de export viel terug op de helft en de investeringen daalden met 70%.

De regering en het parlement stelden alles in het werk om de politieke en economische randvoorwaarden om te buigen en de overgang naar een vrijemarkteconomie te bewerkstelligen. Zij kregen de steun van westerse donorlanden en internationale organisaties.

Sinds het begin van deze eeuw is de economische toestand veel beter. Aan de basis daarvan ligt de ontginning van grondstoffen die de jongste jaren zorgde voor een jaarlijkse groei tot 10% en een overschot op de begroting en de betalingsbalans. Door de wereldwijde economische crisis en de daling van de meeste grondstoffenprijzen kwam die gunstige evolutie in gevaar. De regering tracht daarop in te spelen door hervormingen en besparingsmaatregelen uit te werken.

Landbouw en veeteelt, enerzijds, en de mijnbouw, anderzijds, zijn de voornaamste economische sectoren. De mijnbouwsector zorgt voor bijna 70% van de gezamenlijke industriële productie van het land. Het belang van de landbouw voor het bruto sociaal product neemt verder af, maar die sector zorgt wel voor de tewerkstelling van een derde van de actieve bevolking. De dienstensector is de grootste tewerkstellingsbron, maar hij stelt slechts 5% van de plattelandsbevolking tewerk.

Door in 1997 als eerste 'overgangsland' toe te treden tot de Wereldhandelsorganisatie (WTO) zette Mongolië een belangrijke stap inzake buitenlandse handel die jaarlijks zorgt voor 20 tot 30% van het bruto nationaal inkomen (bni). Als land dat ingesloten ligt tussen twee grote buurlanden, is het voor Mongolië van groot belang een adequaat handelsbeleid te voeren. Mongolië wil zijn export ook diversifiëren om minder afhankelijk te zijn van de schommelingen van de grondstoffenprijzen. In 2012 was China zowel de belangrijkste importeur als het belangrijkste exportland. Bijna 89% van de uitvoer, vooral koper, steenkool en goud, gaat naar China. Mongolië kan niet rekenen op een 'alles behalve wapens'-behandeling omdat het niet is erkend als een minst ontwikkeld land, en het is evenmin partij bij regionale handelsovereenkomsten.

Sinds 1996 is de omvang van de buitenlandse directe investeringen met 700% gestegen. In 2009 liepen die investeringen op tot 424 miljoen US-dollar. Het grootste deel gaat naar de mijnbouwsector. Tussen 1990 en 2007 stond China in voor ongeveer een derde van de totale investeringen. Ondernemingen met een buitenlandse inbreng hebben een groot aandeel in de export.

Mongolië is een arm land met een gemiddeld inkomen van ongeveer 600 euro per hoofd van de bevolking. Ongeveer een derde van de Mongolische bevolking leeft onder de armoedegrens van één US dollar per dag, en die situatie is sinds 1990 nauwelijks verbeterd. De overgang naar een vrijemarkteconomie leidde tot een grotere sociale ongelijkheid. Mongolië heeft een jonge bevolking maar de staat kan niet altijd zorgen voor een aangepast onderwijs en voldoende tewerkstellingskansen. Een hoge werkloosheid die veel hoger is dan het officiële cijfer van 3,3%, en ondertewerkstelling zijn de onderliggende redenen voor de armoedegraad.

Vrouwen spelen een grote rol in de Mongolische maatschappij. Zij hebben over het algemeen dezelfde rechten als mannen en bekleden belangrijke posities in de administratie en de zakenwereld. De topfuncties zijn echter een mannenzaak. Op onderwijsgebied scoren vrouwen dan weer beter dan mannen.

2.3. Buitenlands beleid

Mongolië voert een politiek van ongebondenheid en in 1993 riep het zich uit als een kernwapenvrije zone. Tezelfdertijd zoekt het internationale zekerheid die het door een actieve rol in internationale organisaties als de Verenigde Naties (VN) en in een goede samenwerking met de Verenigde Staten (VS), Japan en de EU hoopt te vinden. Japan geniet als belangrijkste donorland een hoog aanzien. In 2004 aanvaardde de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) Mongolië als een 'partner voor samenwerking'. In november 2012 trad Mongolië als 57ste partij toe tot de OVSE. Mongolië tracht ook zijn 'Aziatisch profiel' te benadrukken en onderhoudt vriendschappelijke relaties met zowel Zuid- als Noord-Korea.

Mongolië staat voor de constante uitdaging om een goed evenwicht te vinden in de relaties met zijn machtige buren Rusland en China. Een goede verhouding met China is economisch van groot belang. Zo leidt de enige bruikbare weg naar zee naar de Chinese haven Tianjin. China is de voornaamste handelspartner en de grootste investeerder in Mongolië. Bovendien zijn talrijke Chinezen er tewerkgesteld. Ook met Rusland is er een grote economische samenwerking. De voorbije jaren hebben de bezoeken van de presidenten Poetin en Medvedev de bilaterale betrekkingen een nieuwe impuls gegeven.

2.4. Relatie tussen Vlaanderen en Mongolië

In september 2009 maakte Vlaanderen 50.000 euro vrij voor de slachtoffers van de overstromingen die Mongolië eind juli 2009 troffen. Het bedrag ging naar Caritas International dat via Caritas Mongolië voor onderdak en drinkwater zorgde voor de ontheemde bevolking.

Mongolië is voor Vlaanderen een heel bescheiden handelspartner. De invoer is zelfs zo goed als onbestaande, met uitzondering van 2007 toen een eenmalige levering van rubberbanden voor vrachtwagens en bussen zorgde voor een import van 6,37 miljoen euro. De invoer bedroeg in 2012 slechts 1,94 miljoen euro terwijl 2011 nog goed was voor 2,89 miljoen euro. In 2011 steeg de Vlaamse uitvoer naar Mongolië met maar liefst 452%. In 2012 bedroeg de Vlaamse uitvoer 11,34 miljoen euro, waarmee Mongolië de 151ste plaats innam op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen.

Op 3 maart 1992 sloten de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en Mongolië een overeenkomst inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen. Deze investeringsovereenkomst werd goedgekeurd bij het decreet van 5 april 1995. Zij is op 15 april 2000 in werking getreden.

3. Het ontstaan van de overeenkomst

Op 10 juli 2008 legde de Europese Commissie aan de Raad een aanbeveling voor om te onderhandelen over een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (PSO) tussen de EU en Mongolië. De Raad gaf op 7 september 2009 zijn akkoord.

De officiële lancering van de onderhandelingen gebeurde op 17 september 2009 in de Mongolische hoofdstad Ulaanbaatar. De eerste echte onderhandelingsronde over de niet-handelsgerelateerde artikelen vond op 21 januari 2010 eveneens in Ulaanbaatar plaats. De gesprekken verliepen zeer vlot. Een tweede onderhandelingsronde in Brussel op 18 maart 2010 leidde tot een akkoord over 48 van de 50 niet-handelsgerelateerde artikelen. Er was geen akkoord over de artikelen inzake migratie enerzijds, en landbouw, veestapel, visserij en plattelandsontwikkeling anderzijds.

Op 14 mei 2010 bereikten de onderhandelaars een principiële overeenkomst over alle niet-handelsgerelateerde artikelen. Mongolië aanvaardde het compromisvoorstel van de EU over landbouw, veestapel, visserij en plattelandsontwikkeling. Het artikel over migratie, en dan vooral de terugname van migranten, was het belangrijkste knelpunt. Uiteindelijk aanvaardden de Mongoliërs de standaardformulering van de EU in ruil voor financiële steun voor de uitvoering.

Op 12 oktober 2010 bereikten de onderhandelaars tijdens de vergadering van het gemengd comité een akkoord over de handel in grondstoffen, het laatste knelpunt in het handelshoofdstuk. Dit akkoord voorziet:
– de verbintenis van beide partijen om specifieke regels voor grondstoffen overeen te komen in de gemengde comités (of het subcomité inzake handel en investeringen);
– een verklarend artikel 25 over grondstoffen dat de inhoud weergeeft van de aangegane verbintenissen;
– de mogelijkheid voor beide partijen om aangepaste maatregelen te treffen in geval de andere partij de uitvoer van grondstoffen beperkt (artikel 63.4).

Tijdens dezelfde vergadering slaagden de onderhandelaars er ook in de kloof te dichten die bestond in andere hoofdstukken van de overeenkomst.

De onderhandelaars parafeerden de ontwerptekst op 20 december 2010 in Ulaanbaatar.

4. Belang en inhoud van de overeenkomst

De PSO vormt een belangrijke stap in de versterking van de relaties tussen de EU en Mongolië. De overeenkomst zal zorgen voor een nauwe en regelmatige dialoog die de bestaande samenwerking op verschillende vlakken moet verbeteren. Daarnaast zal zij ook leiden tot een dialoog en samenwerking inzake algemene thema's zoals grenscontroles, de strijd tegen de georganiseerde misdaad, infectieziektes en klimaatverandering.

De PSO is een traditionele algemene kaderovereenkomst die drie traditionele aspecten behelst, met name de samenwerking op politiek, economisch en sectoraal vlak.

5. Belang voor Vlaanderen

De doelstellingen van de kaderovereenkomst kaderen perfect in het beleid van de Vlaamse Regering die actief inzet op de internationale samenwerking.

Titels III, IV en VI van de voorliggende overeenkomst regelen de samenwerking tussen de EU en Mongolië op verschillende vlakken. Een aantal samenwerkingsgebieden is van

belang voor Vlaanderen. In de hiernavolgende artikelsgewijze toelichting staat een bondige bespreking van die samenwerking.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

In de preambule wijzen de partijen op het belang van hun relatie. De EU en Mongolië geven onder meer uiting aan hun wens om de economische en sociale vooruitgang van hun inwoners te bevorderen en zeggen hun steun toe aan de strijd tegen het terrorisme, de georganiseerde misdaad en massavernietigingswapens. Zij zullen alle vormen van duurzame ontwikkeling bevorderen. Tot slot verwijzen zij naar het belang van handel en dan vooral handel in grondstoffen.

Titel I – Aard en toepassingsgebied

Respect voor de democratische beginselen, de mensenrechten en de rechtsstaat vormen een essentieel element van deze overeenkomst. De partijen bevestigen hun verbintenis om duurzame ontwikkeling te bevorderen, samen te werken om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de klimaatverandering en de globalisering, en bij te dragen tot het halen van de ontwikkelingsdoelstellingen, met inbegrip van de millenniumdoelstellingen. De EU en Mongolië bevestigen ook hun gehechtheid aan een hoog niveau van bescherming van het leefmilieu en inclusieve sociale structuren, en aan de principes van goed bestuur, met inbegrip van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de strijd tegen corruptie (artikel 1).

Artikel 2 stelt dat de inspanningen van de partijen zijn gericht op:
– samenwerking inzake politieke en economische aangelegenheden in regionale en internationale fora en organisaties;
– samenwerking in de strijd tegen ernstige misdrijven van internationaal belang, de verspreiding van massavernietigingswapens, handvuurwapens en lichte wapens;
– samenwerking op het vlak van handel en investeringen;
– samenwerking inzake justitie, vrijheid en veiligheid;
– samenwerking in alle sectoren van wederzijds belang;
– een verhoogde deelname aan subregionale en regionale samenwerkingsprogramma's;
– een betere wederzijdse beeldvorming;
– de bevordering van wederzijds begrip tussen de inwoners;
– de bestrijding van armoede in een context van duurzame ontwikkeling en de geleidelijke integratie van Mongolië in de mondiale economie.

In deze titel gaat ook aandacht naar de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvan (artikel 3), het illegaal produceren en verhandelen van handvuurwapens en lichte wapens (artikel 4), ernstige misdrijven van internationaal belang (artikel 5) en het terrorisme (artikel 6).

Titel II – Bilaterale, regionale en internationale samenwerking

De partijen komen overeen de algemeen geldende Europese principes, normen en standaarden ingang te laten vinden in Mongolië. Zij streven naar een versterking van de dialoog en de samenwerking tussen hun overheden op het vlak van normalisatie (artikel 7).

De partijen wisselen standpunten uit en werken samen in regionale en internationale fora en organisaties. Zij willen de samenwerking bevorderen tussen denktanks, academici, niet-gouvernementele organisaties en de media. Die samenwerking kan meer specifiek het organiseren van opleidingen, workshops en seminaries inhouden, naast de uitwisseling van experts, studies en andere acties (artikel 8).

De EU en Mongolië voeren hun activiteiten uit op bilateraal of regionaal vlak of een combinatie van beiden. Daarbij streven zij naar een maximale betrokkenheid van geïnteresseerde partijen en maken zij gebruik van de beschikbare middelen. De partijen kunnen de financiële steun uitbreiden tot de samenwerkingsactiviteiten die de overeenkomst voorziet (artikel 9).

Titel III – Samenwerking inzake duurzame ontwikkeling

Het hoofddoel van de ontwikkelingssamenwerking is de armoedebestrijding overeenkomstig de millenniumdoelstellingen. De ontwikkelingssamenwerkingsstrategieën van de partijen zijn gericht op:
– het bevorderen van de menselijke en de sociale ontwikkeling;
– een duurzame economische groei;
– het bevorderen van een duurzaam leefmilieu en het behoud van natuurlijke rijkdommen;
– het voorkomen en aanpakken van de gevolgen van de klimaatverandering;
– het ondersteunen van een beleid dat is gericht op een verdere integratie in de mondiale economie en het internationale handelssysteem;
– het voortzetten van de toetredingsprocedures met het oog op een verbetering van de ontwikkelingshulp (artikel 10).

Op het vlak van economische ontwikkeling willen de partijen een evenwichtige economische groei, armoedebestrijding en minder sociaaleconomische ongelijkheid. De overeenkomst moet ook verbintenissen bevatten inzake de sociale aspecten en milieuaspecten van de handel (artikel 11).

Op sociaal gebied streven de partijen naar een naleving van de arbeidsnormen die de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) oplegt, een sociale dialoog en voldoende voedsel voor mens en dier (artikel 12).

De partijen bevestigen de noodzaak van een hoog niveau van milieubescherming, het behoud en het beheer van natuurlijke rijkdommen en biodiversiteit. Zij willen een grotere samenwerking inzake milieuaangelegenheden en streven naar de bekrachtiging en de toepassing van milieuverdragen (artikel 13).

Titel IV – Samenwerking inzake handel en investeringen

De partijen bevorderen de ontwikkeling en de diversificatie van hun commerciële betrekkingen. Zij streven naar een betere markttoegang door het opheffen van handelsbelemmeringen, meer bepaald door het tijdig wegnemen van niet-tarifaire belemmeringen en door maatregelen te treffen voor een betere transparantie.

De partijen erkennen dat de handel een onmisbare rol speelt in de ontwikkeling en dat hulp in de vorm van handelspreferenties zijn nut heeft bewezen voor ontwikkelingslanden. Zij informeren elkaar over het gevoerde beleid en moedigen dialoog en samenwerking aan (artikel 14).

De volgende artikelen hebben betrekking op:
– sanitaire en fytosanitaire aangelegenheden: de partijen werken onder meer samen inzake voedselveiligheid en dierenwelzijn (artikel 15);
– technische handelsbelemmeringen (TBT): de partijen stimuleren het gebruik van internationale normen en wisselen informatie uit inzake normen, conformiteitbeoordelings-

procedures en technische regelgeving in het kader van de WTO-overeenkomst (artikel 16);
– samenwerking op douanegebied: de partijen besteden aandacht aan de zekerheid en de veiligheid van de handel; zij zijn bereid om in de toekomst protocollen te sluiten over douanesamenwerking (artikel 17);
– handelsfacilitering: de partijen willen een vereenvoudiging van de procedures en een meer transparante handelsregelgeving (artikel 18);
– investeringen: de partijen moedigen een grotere investeringsstroom aan door een aantrekkelijk en stabiel investeringsklimaat te creëren (artikel 19);
– het mededingingsbeleid: de partijen stimuleren de vaststelling en toepassing van mededingingsregels (artikel 20);
– diensten: de partijen gaan een dialoog aan die is gericht op het uitwisselen van informatie, het stimuleren van de toegang tot elkaars markten, het bevorderen van de toegang tot kapitaal en technologie en het stimuleren van de handel in diensten (artikel 21);
– kapitaalbewegingen: de partijen willen het kapitaalverkeer vergemakkelijken (artikel 22);
– openbare aanbestedingen: de partijen willen procedurele regels en transparantie (artikel 23);
– transparantie: de partijen bevestigen de verbintenissen die zij zijn aangegaan in de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel (GATT, 1994) en de algemene overeenkomst inzake handel in diensten (GATS) (artikel 24);
– grondstoffen: de partijen erkennen dat een duidelijk kader de beste manier is om een omgeving te creëren die gunstig is voor buitenlandse directe investeringen in de productie van en de handel in grondstoffen (artikel 25);
– regionaal beleid: de partijen moedigen het regionale ontwikkelingsbeleid aan (artikel 26);
– bescherming van intellectuele eigendomsrechten: de partijen hechten veel belang aan de bescherming van intellectuele eigendomsrechten en zullen zo vlug mogelijk een bilaterale overeenkomst inzake geografische aanduidingen sluiten (artikel 27).

Een subcomité inzake handel en investeringen wordt opgericht. Het staat het gemengd comité bij in het vervullen van zijn taken (artikel 28).

Titel V – Samenwerking op het vlak van justitie, vrijheid en veiligheid

De partijen besteden speciale aandacht aan het behoud van de rechtsstaat en de versterking van de instellingen en wisselen informatie over hun wetgeving uit (artikel 29).

De samenwerking strekt zich uit over:
– de bescherming van persoonsgegevens: de partijen willen het hoogst mogelijke niveau van bescherming (artikel 30);
– migratie: de partijen streven naar preventie en controle inzake illegale immigratie; zij zullen een overeenkomst sluiten inzake de terugname van hun inwoners; de EU zal hiervoor financiële steun verlenen (artikel 31);
– drugsbestrijding: de partijen willen een evenwichtige aanpak door samenwerking tussen de bevoegde overheden; die samenwerking richt zich op het verminderen van druggerelateerde lichamelijke schade, de aanpak van de productie van synthetische drugs, de drugshandel en het -gebruik, en het voorkomen dat misbruik wordt gemaakt van precursoren die men gebruikt voor de illegale aanmaak van narcotische drugs en psychotrope substanties (artikel 32);

– de strijd tegen de georganiseerde misdaad en corruptie: de samenwerking richt zich speciaal op de toepassing van internationale standaarden en overeenkomsten (artikel 33);
– de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme: de samenwerking biedt de mogelijkheid om informatie uit te wisselen en maatregelen te treffen in de strijd tegen witwaspraktijken (artikel 34).

Titel VI – Samenwerking in andere sectoren

De partijen zullen samenwerken in volgende domeinen:
– mensenrechten: de samenwerking bestaat onder meer uit het ontwikkelen en implementeren van nationale actieplannen, het bevorderen van mensenrechten in het onderwijs, het versterken van nationale en regionale instellingen, en het vestigen van een brede dialoog (artikel 35);
– financiële diensten: de partijen willen een betere controle van banken, verzekeringsinstellingen en andere delen van de financiële sector (artikel 36);
– een dialoog over het economische beleid: de partijen willen een uitwisseling van informatie over economische trends en beleidsdomeinen en ervaringen inzake de coördinatie van het beleid in de context van regionale economische samenwerking en integratie (artikel 37);
– goed fiscaal bestuur: met dit doel zullen de partijen de internationale samenwerking en de belastinginning verbeteren (artikel 38);
– het industriële beleid en de samenwerking in kleine en middelgrote ondernemingen: de samenwerking betreft onder meer de bevordering van contacten tussen economische operatoren, het stimuleren van innovatieve maatregelen, de steun aan activiteiten opgezet door de private sector en gezamenlijke onderzoeksprojecten (artikel 39);
– toerisme: de partijen willen een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het toerisme overeenkomstig de ethische code van de Wereldorganisatie voor Toerisme (WOT) en de principes van duurzaamheid; de partijen willen ook samenwerken om het natuurlijke en culturele erfgoed te bewaren en het potentieel van dat erfgoed aan te wenden, en zij willen het ecotoerisme bevorderen (artikel 40);
– de informatiemaatschappij: de partijen erkennen het vitale belang van informatie en communicatietechnologie voor de economische en sociale ontwikkeling; de samenwerking richt zich onder meer op een regionale dialoog, interconnectie en interoperabiliteit van de netwerken en diensten, normalisering en verspreiding van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën, de bevordering van onderzoek, digitale televisie, en de veiligheid van de informatie- en communicatietechnologieën (artikel 41);
– audiovisuele middelen en de media: de partijen zorgen voor het aanmoedigen, steunen en vergemakkelijken van uitwisselingen, samenwerking en dialoog tussen hun betrokken instellingen en personen (artikel 42);
– wetenschap en technologie: de samenwerking kan de vorm aannemen van gezamenlijke onderzoeksprojecten en de uitwisseling en opleiding van wetenschappers (artikel 43);
– energie: de nadruk ligt onder meer op gunstige investeringsmogelijkheden, het diversifiëren van de voorraden en het ontwikkelen van nieuwe en hernieuwbare energiebronnen; de partijen wijzen op het verband tussen de toegang tot energiediensten en duurzame ontwikkeling; de handel in nucleaire materialen kan het voorwerp uitmaken van een specifieke overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en Mongolië (artikel 44);
– vervoer: de partijen willen de investeringsmogelijkheden en het verkeer van goederen en personen verbeteren, de veiligheid in de lucht- en zeevaart bevorderen, piraterij bestrijden, het milieu beschermen en de efficiëntie van de verschillende vervoersmiddelen verbeteren (artikel 45);

– onderwijs en cultuur: de partijen willen een samenwerking die hun diversiteit respecteert met het oog op wederzijds begrip en kennis van elkaars culturen; de partijen werken samen in internationale fora zoals de UNESCO en hebben ook aandacht voor de ratificatie en de toepassing van het verdrag inzake de bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen; zij willen hun hoger onderwijsstelsels moderniseren en persoonlijke contacten bevorderen (artikel 46);
– het milieu, klimaatverandering en natuurlijke rijkdommen: de partijen wijzen op de noodzaak om de natuurlijke rijkdommen en de biodiversiteit duurzaam te beschermen en te beheren als basis voor de ontwikkeling van de huidige en toekomstige generaties; zij willen de negatieve gevolgen van de klimaatverandering aanpakken en milieuaspecten integreren in alle samenwerkingsdomeinen (artikel 47);
– landbouw, veeteelt, visserij en plattelandsontwikkeling: de partijen richten hun samenwerking onder meer op de handel in planten, dieren en hun producten, het dierenwelzijn, het ontwikkelingsbeleid in rurale gebieden, kwaliteitscontrole van planten en dieren, de ontwikkeling van een duurzame en milieuvriendelijke landbouw en opleiding (artikel 48);
– gezondheid: de partijen werken voornamelijk samen op het vlak van het verbeteren van de gezondheidsdiensten, gezamenlijke activiteiten inzake epidemiologie, preventie en controle van niet-overdraagbare ziektes en de implementatie van internationale overeenkomsten (artikel 49);
– tewerkstelling en sociale zieken: de partijen werken samen met het oog op het versterken van de sociale dimensie van de globalisering en bevestigen de verbintenissen die zij zijn aangegaan om de internationaal erkende normen te respecteren, te bevorderen en te realiseren; de samenwerking kan de vorm aannemen van specifieke programma's en projecten, dialoog en initiatieven op bilateraal of multilateraal vlak (artikel 50);
– statistiek: de partijen bevorderen de harmonisering van hun statistische methodes en praktijken en rechtstreeks contact tussen de verschillende diensten (artikel 51);
– de modernisering van de staat en de overheidsdiensten: de partijen streven naar een moderne administratie door het verbeteren van de efficiëntie, het waarborgen van een transparant beheer van de overheidsmiddelen en de verbetering van het wettelijke en institutionele kader (artikel 53);
– risicobeheersing in verband met rampen: de partijen willen de risico's beperken en de gevolgen van natuurrampen beheersen waarbij de nadruk ligt op preventie en een proactieve benadering (artikel 54).

De partijen erkennen de rol en de potentiële bijdrage van het maatschappelijke middenveld in een democratisch bestuur. Zij zullen de dialoog en de interactie met het maatschappelijke middenveld bevorderen (artikel 52).

Titel VII – Vormen van samenwerking

De partijen zullen de nodige middelen vrijmaken om de samenwerkingsdoelstellingen te realiseren. Zij zullen onmiddellijk reageren op vragen voor administratieve bijstand om op die manier de strijd tegen fraude, corruptie en andere onregelmatigheden aan te gaan. Zij moedigen de Europese Investeringsbank (EIB) aan haar activiteiten in Mongolië voort te zetten. De partijen bieden financiële hulp overeenkomstig de beginselen van goed financieel beheer. Zij werken samen om de financiële belangen van de EU en Mongolië te beschermen en nemen maatregelen om fraude, corruptie en andere illegale activiteiten aan te pakken (artikel 55).

Titel VIII – Institutioneel kader

De partijen richten een gemengd comité op dat zorgt voor de goede werking en uitvoering van de overeenkomst, de prioriteiten vaststelt met betrekking tot de doelstellingen van de overeenkomst en aanbevelingen doet voor de bevordering van de doelstellingen (artikel 56).

Titel IX – Slotbepalingen

Artikel 57 is een aanpassingsclausule die de partijen de mogelijkheid biedt de overeenkomst uit te breiden met het oog op de intensivering van het samenwerkingsniveau.

De overige slotbepalingen hebben betrekking op:
– de verhouding tot andere overeenkomsten (artikel 58);
– het nakomen van verplichtingen (artikel 59);
– het verlenen van faciliteiten aan bevoegde ambtenaren en deskundigen (artikel 60);
– de territoriale toepassing (artikel 61);
– de definitie van 'partijen' (artikel 62);
– de inwerkingtreding en de looptijd van de overeenkomst (artikel 63);
– de notificaties (artikel 64);
– de authentieke taalversies (artikel 65).

De overeenkomst geldt initieel voor een periode van vijf jaar, die automatisch met een jaar wordt verlengd, tenzij de ene partij de andere partij in kennis stelt dat zij geen verlenging wil.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering d.d. 11 mei 2010 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de overeenkomst vast. Zowel de federale staat als de gemeenschappen, de gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, zijn bevoegd. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 worden de leden van de ICBB geacht met de in de WGV bereikte consensus in te stemmen behoudens bezwaar binnen de 30 dagen na de notificatie van het verslag van de WGV. In zijn brief van 12 augustus 2010 deelde de voorzitter van de ICBB aan de minister-president van de Vlaamse Regering mee dat geen enkel bezwaar werd geformuleerd, zodat het verslag definitief is goedgekeurd.

De overeenkomst werd op 30 april 2013 ondertekend in Ulaanbaatar volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is immers de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EU en derde landen.

2. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) bracht advies uit op 18 mei 2011 (kenmerk 2011/10). De SARiV vraagt de Vlaamse Regering aandacht te hebben voor de implicaties van deze overeenkomst voor de BLEU-investeringsovereenkomst, mede in het kader van het herzien van het EU-investeringsbeleid. Op het vlak van samen-

werking inzake toerisme wijst de SARiV op de Vlaamse bijdrage via het UNESCO-trustfonds tot de conservatie van de bevroren graven van de Scythen in het Altajgebergte.

3. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht advies uit op 7 november 2013 met kenmerk 53.978/VR. In zijn advies merkt de Raad van State op dat het in artikel 56, lid 2, opgerichte Gemengd Comité en in artikel 28 opgerichte subcomité, beslissingsbevoegdheid hebben. De Raad van State herinnert eraan dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in deze comités te regelen. De huidige samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994 bieden echter geen voldoende juridische basis. De vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het Gemengd Comité en in het subcomité zullen overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, tweede lid, het voorwerp uitmaken van een overleg tussen de betrokken regeringen.

In afwachting van de aanpassing van het samenwerkingsakkoord betreffende de vertegenwoordiging van België bij de EU wordt het overleg inderdaad geregeld bij artikel 92bis §4bis, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

De partijen verbinden zich tot samenwerking op verschillende domeinen. Zij maken hierbij vaak de afspraak om verdere stappen te ondernemen betreffende de ratificatie en de tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen over de betrokken aangelegenheid. Hoewel België reeds partij is bij de multilaterale (basis)verdragen voor verschillende door de kaderovereenkomst geviseerde aangelegenheden, meent de Raad van State dat dit niet altijd het geval is. De Raad van State verwijst hierbij naar de Wijziging van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof betreffende de misdaad van agressie, aangenomen te Kampala op 11 juni 2010, en de Wijziging van artikel 8 van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof, aangenomen te Kampala op 10 juni 2010. België is hier geen partij. De Raad van State vervolgt dat een gelijkaardige vaststelling geldt voor de in de kaderovereenkomst opgenomen verbintenis om samen te werken door middel van de ratificatie en tenuitvoerlegging van internationale mensenrechteninstrumenten (artikel 35, lid 1) en relevante multilaterale milieuovereenkomsten (artikel 47, lid 2). De Raad van State concludeert dan ook dat door partij te worden bij voorliggende kaderovereenkomst, België er zich toe verbindt verdere stappen te ondernemen tot ratificatie van deze multilaterale verdragen.

De instemmingsprocedures van diverse internationale mensenrechteninstrumenten zijn wat de Vlaamse overheid betreft afgerond, zoals het facultatief Protocol bij het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, aangenomen te New York op 10 december 2008 en Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind inzake een mededelingsprocedure, aangenomen in New York op 19 december 2011 en ondertekend in Genève op 28 februari 2012. Andere zijn echter exclusief federale verdragen, zoals verdrag Wijziging van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof betreffende de misdaad van agressie, aangenomen te Kampala op 11 juni 2010, waarbij van de Vlaamse overheid geen actie wordt verwacht. Voor andere verdragen evalueert de Vlaamse Regering op basis van de merites van elk verdrag of een ondertekening of toetreding aangewezen is in lijn met het beleid ter zake.

Tot slot stelt de Raad van State dat het beter was geweest de Franse Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te vermelden in de handgeschreven vermelding van al de bevoegde overheden onder de handtekening van de eerste minister en de minister van Buitenlandse Zaken.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerking van de Raad van State.

4. Inwerkingtreding, duur en voorlopige toepassing van de overeenkomst

Overeenkomstig verdragsartikel 63 treedt de overeenkomst in werking op de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de laatste partij de andere partij ervan in kennis heeft gesteld van het afronden van haar interne procedure.

De overeenkomst wordt gesloten voor vijf jaar, en automatisch met telkens één jaar wordt verlengd tenzij één van de partijen de andere in kennis stelt dat zij de overeenkomst niet wenst te verlengen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

VOORONTWERP VAN DECREET

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet houdende instemming met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in ---------- op ----------

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in ---------- op ----------, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

STRATEGISCHE ADVIESRAAD

INTERNATIONAAL VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

ADVIES OVER DE EU-PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN MET MONGOLIË EN IRAK

Advies 2011/10

18 mei 2011

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen, Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel
Tel.: + 32 2 553 01 81, E-mail: sariv@iv.vlaanderen.be, http://www.sariv.be

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 25
2. Achtergrond 25
2.1. Mongolië 25
2.2. Irak 26
3. De Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst met Mongolië 27
3.1. Inhoud 27
3.2. Aandachtspunten voor Vlaanderen 27
4. De Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst met Irak 28
4.1. Inhoud 28
4.2. Aandachtspunten voor Vlaanderen 29
5. Conclusie 30

1. INLEIDING

Tijdens haar vergadering van 1 april 2011 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van decreet houdende instemming met de Kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds. Op diezelfde vergadering hechtte zij tevens haar goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Irak, anderzijds. Zij machtigde de federale vertegenwoordiger om beide overeenkomsten, mede in naam van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, te ondertekenen en vroeg tevens de Vlaamse minister, bevoegd voor het buitenlands beleid en de Europese aangelegenheden, het advies in te winnen van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: "de Raad"). Na bespreking op zijn vergadering van 12 mei 2011 keurde de Raad dit advies goed.

Gezien de gelijkaardige problematiek die aan de hogergenoemde overeenkomsten ten grondslag ligt, opteert de Raad ervoor om één advies te wijden aan de twee overeenkomsten. Deze werkwijze hanteerde hij tevens voor zijn eerdere advies over de EU-Kaderovereenkomsten met Indonesië en Zuid-Korea waarover hij in juli 2010 reeds adviseerde.[1]

De Raad verwelkomt alvast de snelle aanvang van de goedkeuringsprocedure van deze overeenkomsten aan Vlaamse zijde.

2. ACHTERGROND

2.1. Mongolië

Zoals aangegeven in zijn advies over de EU-Kaderovereenkomsten met Indonesië en Zuid-Korea, is de mededeling van de Europese Commissie van 2001 "Europa en Azië: een strategisch kader voor versterkte partnerschappen"[2] tekenend voor de groeiende aandacht sinds 2000 van de Europese Unie voor het Aziatisch continent. De uitbouw van het institutionele kader voor de betrekkingen met de Aziatische landen door middel van alomvattende samenwerkingsovereenkomsten (kaderovereenkomsten) hinkte achterop ten aanzien van andere regio's.[3] De EU-Azië-strategie bepaalt dat de alomvattende samenwerkingsovereenkomsten (kaderovereenkomsten) het resultaat zijn van het streven naar een institutionele basis voor de betrekkingen met belangrijke partners in Azië, die het mogelijk moet maken om voor relevante kwesties (op politiek -en veiligheidsvlak, alsook op economisch en ontwikkelingsgebied) een coherente aanpak te hanteren, en een impuls moeten geven aan dialoog en samenwerking. Het sluiten van een kaderovereenkomst moet duidelijk maken dat beide partners hun betrekkingen op een hoger niveau willen tillen.[4]

De basis van de betrekkingen tussen de Europese Unie en Mongolië werd gelegd door de overeenkomst inzake handel en economische samenwerking die de toenmalige Europese Economische Gemeenschap en Mongolië op 16 juni 1992 ondertekenden, en die op 1 maart 1993 in

[1] STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN (SARiV), *Advies over de EU-Kaderovereenkomsten met Indonesië en Zuid-Korea,* Advies 2010/8, 2 juli 2010.
[2] EUROPESE COMMISSIE, Mededeling van de Commissie: Europa en Azië: een strategisch kader voor versterkte partnerschappen, *COM(2001)469*, 4 september 2001, 34p.
[3] *Ibid,* 13.
[4] *Ibid.*

werking is getreden.[5] Zoals de memorie van toelichting aangeeft, waren de relaties echter vooral gericht op ontwikkelingssamenwerking. Het sluiten van een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (hierna: "PSO") betekent een nieuwe stap voor de betrekkingen tussen de Europese Unie en Mongolië. Mongolië is strategisch gelegen tussen de grootmachten China en Rusland en herbergt een grote rijkdom aan grondstoffen (bv. koper, steenkool, goud, uranium, molybdenum). Ook vanuit dit oogpunt is het aanknopen van banden met Mongolië interessant voor Europa.[6] De PSO legt de wettelijke basis om een veelheid van acties mogelijk te maken. De bepalingen raken ook aan vele Vlaamse bevoegdheden. Het gaat dan ook om gemengde verdragen in de zin van het Belgisch staatsrecht.

Sinds 2006 is Mongolië lid van ASEM (*Asia-Europe Meeting)*, een forum dat werd opgericht om de relatie en de dialoog tussen Azië en Europa te versterken.[7] Mongolië is tevens lid van de Wereldhandelsorganisatie (hierna: "WTO").

2.2. Irak

Op 23 maart 2006 heeft de Raad van Ministers de Europese Commissie gemachtigd onderhandelingen te voeren over een handels- en samenwerkingsovereenkomst met Irak en daarvoor onderhandelingsrichtsnoeren vastgesteld. Tijdens de onderhandelingen kwamen Irak en de EU echter overeen de status van de ontwerpovereenkomst op te waarderen van "handels- en samenwerkingsovereenkomst" tot "partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst".[8]

Terwijl de EU en Mongolië reeds eerder een akkoord sloten (zie *supra*, 2.1.), is de PSO met Irak de allereerste overeenkomst waarin verdragsbetrekkingen tussen de EU en Irak worden vastgelegd. Tijdens het regime van Saddam Hoessein onderhield de EU geen politieke of verdragsrelaties met Irak. Op het vlak van humanitaire hulp speelde zij echter wel een belangrijke rol in Irak vanaf de jaren 1990. In 2004 besloot de EU om te streven naar een algemeen kader dat gericht is op samenwerking in een groot aantal domeinen. De strategie van de Europese Commissie voor Irak werd uiteengezet in 2004 in de mededeling "De Europese Unie en Irak: een raamwerk voor engagement"[9] en versterkt via de mededeling "Aanbevelingen voor een hernieuwd engagement van de Europese Unie met Irak"[10] van 2006. De hierin vervatte doelstellingen werden vertaald in twee belangrijke documenten, nl. het memorandum van overeenstemming over een strategisch partnerschap op het vlak van energie, ondertekend in 2010[11] en onderhavige PSO. Deze PSO onderstreept de wens van de EU om een belangrijke rol te spelen bij het overgangsproces in Irak en de onderlinge betrekkingen te verbeteren.

---

[5] Overeenkomst inzake handel en economische samenwerking tussen de Europese Economische Gemeenschap en Mongolië, ondertekend in Luxemburg op 16 juni 1992, *Pb.L.041,* 18 februari 1993, pp. 46-49.

[6] "Het mirakel van Ulan Qatar. Grondstoffenrijkdom maakt van Mongolië begeerde prooi voor mijnbouwgroepen en beurshuizen" in *De Tijd,* 9.04.2011.

[7] EUROPESE COMMISSIE, *Regions ASEM.* [http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/regions/asem/]

[8] EUROPESE COMMISSIE, Voorstel voor een Besluit van de Raad betreffende de ondertekening namens de Europese Unie en de voorlopige toepassing van enkele bepalingen van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten enerzijds, en de Republiek Irak, anderzijds, *COM(2010)626*, 5 november 2010, 2.

[9] EUROPESE COMMISSIE, Mededeling van de Commissie: De Europese Unie en Irak: een raamwerk voor engagement, *COM(2004)417,* 9 juni 2004, 13p.

[10] EUROPESE COMMISSIE, Mededeling van de Commissie: Aanbevelingen voor een hernieuwd engagement van de Europese Unie met Irak, *COM(2006)*283, 7 juni 2006, 11p.

[11] *Memorandum of Understanding between the Government of Iraq and the European Union on Strategic Partnership in Energy,* Bagdad, 18 januari 2010*.*
[http://ec.europa.eu/energy/international/bilateral_cooperation/doc/iraq/2010_01_18_iraq_mou_en.pdf]

3. DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST MET MONGOLIË

3.1. Inhoud

De PSO met Mongolië biedt een modern kader voor de bilaterale betrekkingen tussen de EU en Mongolië als vervanging van de overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en Mongolië van 1992.

Zij omvat de gebruikelijke politieke clausules van de EU inzake mensenrechten, massavernietigingswapens, het Internationaal Strafhof, handvuurwapens en lichte wapens en terrorismebestrijding, en bevordert bilaterale, regionale en internationale samenwerking. De PSO voorziet in samenwerking op allerlei terreinen, zoals duurzame ontwikkeling, handel, investeringen, justitie, veiligheid, mensenrechten, migratie, georganiseerde misdaad, corruptie, industrieel beleid, samenwerking van kleine en middelgrote ondernemingen, toerisme, energie, onderwijs, cultuur, milieu, natuurlijke hulpbronnen, landbouw, gezondheid, maatschappelijke organisaties, de modernisering van de staat en het openbaar bestuur.

3.2. Aandachtspunten voor Vlaanderen

Zoals de memorie van toelichting aangeeft, is Mongolië voor Vlaanderen een heel bescheiden handelspartner. Voor wat betreft titel IV over samenwerking inzake handel en investeringen wijst de Raad op het bestaan van een investeringsakkoord tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Mongolië. Dit trad op 15 april 2000 in werking.[12] De Raad vraagt de Vlaamse Regering om aandacht te hebben voor de eventuele implicaties van deze overeenkomst voor het BLEU-investeringsakkoord met Mongolië, mede in het kader van het herzien van het EU-investeringsbeleid.[13]

Naast de samenwerking op vlak van handel en investeringen, is ook de samenwerking op vele andere domeinen, bv. toerisme (artikel 40) en ontwikkelingssamenwerking (titel III), belangrijk.

Titel III omtrent de samenwerking inzake duurzame ontwikkeling geeft aan dat het hoofddoel van de ontwikkelingssamenwerking armoedebestrijding is, overeenkomstig de millenniumdoelstellingen. Hij omvat zowel de economische, sociale als ecologische dimensie van duurzame ontwikkeling. Op het vlak van economische ontwikkeling willen de partijen een evenwichtige economische groei, armoedebestrijding en minder sociaaleconomische ongelijkheid nastreven. De overeenkomst bevat ook verbintenissen inzake de sociale aspecten en milieuaspecten van handel. Op sociaal vlak streven de partijen naar een naleving van de arbeidsnormen die de Internationale Arbeidsorganisatie oplegt, een sociale dialoog en voldoende voedsel voor mens en dier. De partijen bevestigen de noodzaak van een hoog niveau van milieubescherming, het behoud en het beheer van natuurlijke rijkdommen en biodiversiteit. Zij streven naar een grotere samenwerking inzake milieuaangelegenheden alsook naar de bekrachtiging en de toepassing van milieuverdragen.

Artikel 40 geeft aan dat de partijen streven naar een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het toerisme overeenkomstig de ethische code van de Wereldorganisatie voor Toerisme en de principes

[12] Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Mongolië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 3 maart 1992 (B.S. 5 juli 2000).
[13] Zie ook SARiV, *Het toekomstig Europees investeringsbeleid,* Advies 2010/17, 24 september 2010.

van duurzaamheid. De partijen willen ook samenwerken om het natuurlijke en culturele erfgoed te bewaren en het potentieel van dat erfgoed aan te wenden, en zij willen het ecotoerisme bevorderen. Vlaanderen heeft hiervoor ook een aanknopingspunt, want het heeft in het verleden via zijn Unesco-Trustfunds bijgedragen tot de conservatie van de bevroren graven van de Scythen in het Altajgebergte.[14]

De Raad vestigt de aandacht op artikel 46, lid 3, van de PSO. Hierin komen de partijen overeen samen te werken binnen internationale fora, zoals de UNESCO, om culturele diversiteit te promoten via de ratificatie en tenuitvoerlegging van het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen. De Vlaamse Regering hernam naar aanleiding van het advies van de Raad[15] de instemmingsprocedure bij dit verdrag die sedert 2007 stil lag. Op 1 maart 2011 werd het verdrag goedgekeurd in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking en op 27 april 2011 door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, waardoor de Belgische ratificatieprocedure kan worden afgerond.

4. DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST MET IRAK

4.1. Inhoud

De PSO met Irak beoogt het intensiveren van de politieke dialoog over bilaterale, regionale en mondiale vraagstukken, het verbeteren van de handelsregelingen tussen Irak en de EU, het steunen van de eigen hervormings- en ontwikkelingsinspanningen van Irak, en het vergemakkelijken van de integratie van Irak in de ruimere internationale economie.

Zij omvat vier belangrijke onderdelen. In de eerste plaats wordt in Titel I “politieke dialoog en samenwerking op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid” afgesproken om een regelmatige politieke dialoog te organiseren. Tevens bevat Titel I bepalingen inzake mensenrechten, de bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens, de bestrijding van terrorisme, handvuurwapens en lichte wapens. Irak overweegt bovendien om toe te treden tot het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof. In Titel II worden de bepalingen omtrent handel en investeringen opgenomen. De PSO is een niet-preferentiële handelsovereenkomst waarin de basisregels van de WTO zijn opgenomen, hoewel Irak nog geen WTO-lid is. De PSO voorziet bovendien in een aantal substantiële preferentiële elementen inzake overheidsopdrachten en diensten en investeringen, alsook in een mechanisme voor geschillenbeslechting. Titel III bevat bepalingen inzake samenwerking op diverse gebieden, gaande van energie, vervoer, investeringen, mensenrechten, onderwijs, wetenschap en technologie, justitie, vrijheid en veiligheid (waaronder samenwerking inzake migratie en asiel), milieu, tot regionale en culturele samenwerking. Ten slotte bevat Titel IV institutionele bepalingen met het oog op de tenuitvoerlegging van de PSO, zoals een samenwerkingsraad en een samenwerkingscomité.[16]

[14] UNESCO PLATFORM VLAANDEREN, *Tentoonstelling bevroren graven van het Altajgebergte in Gent.* [http://www.unesco-vlaanderen.be/2006/11/27/tentoonstelling-bevroren-graven-van-het-altajgebergte-in-gent]

[15] SARiV, *UNESCO-Conventie betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen,* Advies 2010/21, 23 november 2010.

[16] EUROPESE COMMISSIE, *o.c.*, *COM(2010)626*, 2-3.

4.2. Aandachtspunten voor Vlaanderen

Irak is voor Vlaanderen van economisch belang. De wederopbouw van Irak biedt voor de Vlaamse ondernemingen en de Vlaamse havens mogelijkheden, o.m. voor het leveren van investeringsgoederen. De memorie van toelichting geeft aan dat de Vlaamse uitvoer naar Irak, die tussen 2005 en 2008 geleidelijk was toegenomen, in 2009 een forse stijging met bijna 65 % kende. Irak steeg tot de 86ste plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen. Tijdens de eerste negen maanden van 2010 daarentegen daalde de uitvoer met 7 %, waardoor Irak drie plaatsen zakte. Wat de invoer betreft, stond Irak op een zwakke 181ste plaats als leverancier van Vlaanderen in 2009. Aangezien Irak nog geen lid is van de WTO, zijn de bepalingen omtrent handel en investeringen in de PSO belangrijk voor de Vlaamse ondernemingen.

Naast de samenwerking op het vlak van handel en investeringen, is ook de samenwerking op vele andere domeinen, bv. toerisme, belangrijk. Vele van de domeinen die aan bod komen in titel III raken aan Vlaamse bevoegdheden. Aangezien vaak in vage termen wordt gesproken, gaat de Raad niet in op elk van de samenwerkingsdomeinen. Hij vraagt de Vlaamse Regering om de mogelijkheden die dit kader biedt ten volle te benutten.

De Raad vestigt de aandacht op artikel 100 van de PSO. Hierin komen de partijen overeen te streven naar een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het toerisme. Zij zullen informatie, ervaringen en beste praktijken uitwisselen inzake de organisatie van het institutionele kader in de sector en inzake de omgeving waarin ondernemingen werken.

Zoals bij de PSO met Mongolië, bevat de overeenkomst met Irak in artikel 109 een verbintenis m.b.t. het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen. De partijen zullen samenwerken in relevante internationale fora zoals de UNESCO teneinde culturele diversiteit te bevorderen met inachtneming van het hogergenoemde UNESCO-verdrag.

De bepalingen omtrent duurzame ontwikkeling liggen, in tegenstelling tot de PSO met Mongolië, verspreid over diverse bepalingen, o.m. in artikel 82 (sociale en menselijke ontwikkelingssamenwerking), artikel 84 (tewerkstelling en sociale ontwikkeling) en artikel 93 (milieu).

Ten slotte vestigt de Raad de aandacht op de instelling van contactpunten (artikel 33), een samenwerkingsraad (artikel 111), een samenwerkingscomité (artikel 112) en een parlementair samenwerkingscomité (113). De Raad spoort de Vlaamse Regering aan om hiervoor aandacht te hebben en indien mogelijk in te spelen op de werking van deze organen.

5. CONCLUSIE

De Raad gaat akkoord met beide ontwerpen van instemmingsdecreet. Hij verwelkomt bovendien dat snel werk wordt gemaakt van het ratificatieproces.

Deze akkoorden beogen naast handel ook samenwerking op andere domeinen zoals mensenrechten, cultuur, gerechtelijke samenwerking, milieu, toerisme, onderwijs, enz. Dit laat de EU toe om met Mongolië en Irak strategische allianties te vormen.

De Raad spoort de Vlaamse Regering aan om ten volle de mogelijkheden van deze akkoorden te onderzoeken en te benutten.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

Hoogachtend,

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter SARiV

Freddy Evens
Secretaris SARiV

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

Opdracht

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) is een onafhankelijk adviesorgaan van de Vlaamse Regering. Hij adviseert de Vlaamse Regering bij de totstandkoming van haar buitenlands beleid, haar beleid inzake internationaal ondernemen, toerisme en internationale samenwerking. Hij doet dit hetzij op vraag van de Vlaamse Regering, hetzij uit eigen beweging.

Samenstelling

Leden	Plaatsvervangers
1° Voorzitter: Prof. dr. Jan Wouters (gewoon hoogleraar internationaal en Europees recht, K.U.Leuven)	
2° Dirk Rochtus (docent internationale politiek, Lessius Hogeschool)	
3° Hans De Belder (oud-diplomaat)	
4° Jean Bossuyt (hoofd strategie European Centre for Development Policy Management Maastricht)	
5° Leo Sleuwaegen (gewoon hoogleraar bedrijfseconomie en strategie,K.U.Leuven en Vlerick Leuven Gent Management School)	
6° Kim Van der Borght (docent internationaal handelsrecht en handelspolitiek, VUB)	
7° Karl Verlinden (gedelegeerd bestuurder Qualiphar)	
8° Luc Vandenbroucke (Senior Executive Vice President, Barco)	
9° Hilde Plas (stafmedewerker VVSG)	
10° Johan De Meester (zaakvoerder Viking Reizen)	
11° Els Dirix (ABVV)	Mehdi Koocheki (ABVV)
12° Jessie Van Couwenberghe (ACV)	Veronique Rousseau (ACV)
13° Geert Eggermont (UNIZO)	Veronique Willems (UNIZO)
14° Anneliese Daelemans (Voka-Vlaams Economisch Verbond)	Jan Van Doren (Voka-VEV)
15° Wiske Jult (11.11.11.)	Koen Detavernier (11.11.11.)
16° Ann De Jonghe (Wereldsolidariteit)	Gijs Justaert (Wereldsolidariteit)
17° Milan Rutten (FOS, BTC-bestuur)	Saskia De Block (FOS)
18° Isabel Vertriest (Oxfam Wereldwinkels)	Lode Delbare (Trias)
19° Luc Glorieux (Afgevaardigd bestuurder B.A.A.V.)	Karolien Leyman (vzw Toeristische Attracties)
20° Jan Van Steen (directeur Omnia)	Nico Moyaert (CIB Vlaanderen vzw)

Secretariaat:

Freddy Evens (secretaris)
Eva Haeverans (beleidsmedewerker)
Roos Van de Cruys (beleidsmedewerker)
Charlotte Verroens (administratief deskundige)

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 53.978/VR
van 7 november 2013

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013’

Op 30 juli 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 12 november 2013, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'houdende instemming met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013'.

Het voorontwerp is door de verenigde kamers onderzocht op 22 oktober 2013. De verenigde kamers waren samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, voorzitter, Yves KREINS, kamervoorzitter, Pierre VANDERNOOT, Martine BAGUET, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, en Anne-Catherine VAN GEERSDAELE en Greet VERBERCKMOES, griffiers.

Het verslag is uitgebracht door Wanda VOGEL, eerste auditeur, en Dries VAN EECKHOUTTE, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 november 2013.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe in te stemmen met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013. Deze kaderovereenkomst behelst de samenwerking op politiek, economisch en sectoraal vlak.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

3.1. In artikel 56 van de kaderovereenkomst wordt overeengekomen om een Gemengd Comité op te richten, dat bestaat uit vertegenwoordigers van beide partijen op een passend hoog niveau. Overeenkomstig artikel 56, lid 2, van de kaderovereenkomst heeft "[h]et Gemengd Comité en het bij artikel 28 opgerichte subcomité (…) voor het verwezenlijking van de doelstellingen van de onderhavige overeenkomst en in de in de overeenkomst genoemde gevallen beslissingsbevoegdheid. De besluiten worden bij overeenkomst tussen de partijen vastgesteld, na voltooiing van de respectieve interne procedures die nodig zijn voor het vaststellen van een besluit door beide partijen. De besluiten zijn bindend voor de partijen, die de nodige maatregelen treffen voor de uitvoering ervan."

3.2. In dit verband moet in herinnering worden gebracht dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in het voornoemde Gemengd Comité en het bij artikel 28 opgerichte subcomité te organiseren met respect voor de Belgische bevoegdheidsverdelende regels.

De vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België dienen overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' in een samenwerkingsakkoord te worden geregeld.

De huidige samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994[2] bieden geen voldoende juridische basis voor deze vertegenwoordiging en standpuntbepaling aangezien ze enkel betrekking hebben op de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie. De betrokken samenwerkingsakkoorden kunnen niet zo maar bij analogie worden toegepast, nu het Gemengd Comité weliswaar formeel een exponent is van de externe betrekkingen van de Europese Unie,

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten 'met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie', en samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie 'met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie'.

maar materieel ook uitdrukkelijk voor aangelegenheden bevoegd is die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren[3], die in de Belgische bevoegdheidsverdeling vervolgens ook behoren tot de (exclusieve) bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten.

Zolang ervoor niet in een voldoende juridische basis bij samenwerkingsakkoord is voorzien, dienen de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het Gemengd Comité en in het subcomité overeenkomstig het bepaalde in artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het voorwerp uit te maken van een overleg tussen de betrokken regeringen.

4. De partijen bij de kaderovereenkomst verbinden zich tot samenwerking op verschillende domeinen, waarbij vaak de afspraak om verdere stappen te ondernemen tot ratificatie en de tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen over de betrokken aangelegenheid de vertrekbasis voor de samenwerking vormt. Hoewel België reeds partij is bij de multilaterale (basis)verdragen voor verschillende door de kaderovereenkomst geviseerde aangelegenheden, is dit niet steeds het geval. Zo is België nog geen partij bij de Wijziging van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof betreffende de misdaad van agressie, aangenomen te Kampala op 11 juni 2010, en de Wijziging van artikel 8 van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof, aangenomen te Kampala op 10 juni 2010, hoewel artikel 5, lid 2, van de Kaderovereenkomst bepaalt dat de partijen zich ertoe verbinden de noodzakelijke stappen te zetten om de verwante instrumenten van het Statuut van Rome te ratificeren. Een gelijkaardige vaststelling geldt voor de in de kaderovereenkomst opgenomen verbintenis om samen te werken door middel van de ratificatie en tenuitvoerlegging van internationale mensenrechteninstrumenten (artikel 35, lid 1) en relevante multilaterale milieu-overeenkomsten (artikel 47, lid 2).[4] Door partij te worden bij de thans voorliggende kaderovereenkomst verbindt België zich er bijgevolg toe verdere stappen te ondernemen tot ratificatie van deze multilaterale verdragen.

5. De kaderovereenkomst werd voor het Koninkrijk België ondertekend met vermelding van de volgende formule:

> "Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
>
> Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

[3] Zie artikel 62 van de kaderovereenkomst.

[4] Zo is België bij wijze van voorbeeld geen partij bij de volgende multilaterale mensenrechten- en milieuovereenkomsten: het facultatief Protocol bij het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, aangenomen te New York op 10 december 2008; het Internationaal Verdrag 'ter bescherming van alle arbeidsmigranten en van hun familieleden', aangenomen te New York op 18 december 1990; het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind inzake een mededelingsprocedure, aangenomen in New York op 19 december 2011 en ondertekend in Genève op 28 februari 2012; het Protocol 'betreffende aansprakelijkheid voor en compensatie van schade als gevolg van het grensoverschrijdend vervoer van gevaarlijk afval en de verwijdering ervan', gesloten te Bazel op 10 december 1999; het Verdrag inzake het recht 'betreffende het gebruik van internationale *waterlopen*, anders dan voor scheepvaart', opgemaakt te New York op 21 mei 1997.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt."

Deze bewoordingen moeten zo worden opgevat dat ze ook slaan op de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, aangezien die ter uitvoering van artikel 138 van de Grondwet bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uitoefent. Met het oog op de rechtszekerheid was het echter beter geweest dat dit uitdrukkelijk in de aangehaalde formule was vermeld.[5-6]

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES Marnix VAN DAMME

[5] Hiervoor is een herziening nodig van het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten 'over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen' (meer bepaald artikel 8, lid 3, en de erbij horende toelichting) en van de op basis hiervan door de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid op 17 juni 1994 vastgestelde ondertekeningsformules.

[6] De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van haar kant behoort niet uitdrukkelijk te worden vermeld, aangezien ze slechts beperkte bevoegdheden heeft op internationaal gebied en ze met name niet bevoegd is om verdragen te sluiten (zie artikel 135 van de Grondwet, artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 'met betrekking tot de Brusselse instellingen' en artikel 16, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen').

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 31 januari 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

BIJLAGE:
Tekst van de kaderovereenkomst

KADEROVEREENKOMST
INZAKE EEN PARTNERSCHAP EN SAMENWERKING
TUSSEN DE EUROPESE UNIE
EN HAAR LIDSTATEN, ENERZIJDS,
EN MONGOLIË, ANDERZIJDS

DE EUROPESE UNIE, hierna "de Unie" genoemd,

en

HET KONINKRIJK BELGIË,

DE REPUBLIEK BULGARIJE,

DE TSJECHISCHE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK DENEMARKEN,

DE BONDSREPUBLIEK DUITSLAND,

DE REPUBLIEK ESTLAND,

IERLAND,

DE HELLEENSE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK SPANJE,

DE FRANSE REPUBLIEK,

DE ITALIAANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK CYPRUS,

DE REPUBLIEK LETLAND,

DE REPUBLIEK LITOUWEN,

HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,

DE REPUBLIEK HONGARIJE,

MALTA,

HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,

DE REPUBLIEK OOSTENRIJK,

DE REPUBLIEK POLEN,

DE PORTUGESE REPUBLIEK,

ROEMENIË,

DE REPUBLIEK SLOVENIË,

DE SLOWAAKSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK FINLAND,

HET KONINKRIJK ZWEDEN,

HET VERENIGD KONINKRIJK VAN GROOT-BRITTANNIË EN NOORD-IERLAND,

verdragsluitende partijen bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, hierna "de lidstaten" genoemd,

enerzijds, alsmede

DE REGERING VAN MONGOLIË, hierna "Mongolië" genoemd,

anderzijds,

hierna gezamenlijk "de partijen" genoemd,

GEZIEN de traditionele vriendschapsbanden tussen de partijen en de nauwe historische, politieke en economische banden die hen verenigen,

GEZIEN het bijzondere belang dat de partijen hechten aan het alomvattende karakter van hun wederzijdse betrekkingen,

OVERWEGENDE dat de partijen van mening zijn dat deze overeenkomst deel uitmaakt van bredere en samenhangende betrekkingen tussen hen, die tot stand zijn gekomen door overeenkomsten waarbij beide zijden partij zijn,

OPNIEUW BEVESTIGENDE de verbintenis van de partijen tot eerbiediging en hun wil tot bevordering van de democratische beginselen, de rechtsstaat, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, met inbegrip van de rechten van minderheden, zoals onder meer neergelegd in het Handvest van de Verenigde Naties en de Universele Verklaring van de rechten van de mens van de Verenigde Naties en in andere relevante internationale mensenrechteninstrumenten,

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat de partijen gehecht zijn aan de beginselen van de rechtsstaat, het respect van het internationale recht, behoorlijk bestuur en de bestrijding van corruptie, en dat zij streven naar economische en sociale vooruitgang ten bate van hun bevolking, rekening houdende met het beginsel van duurzame ontwikkeling en milieubescherming,

OPNIEUW BEVESTIGENDE de wens van de partijen om hun onderlinge samenwerking te verbeteren, gebaseerd op deze gedeelde waarden,

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat de partijen streven naar economische en sociale vooruitgang ten bate van hun bevolking, rekening houdende met het beginsel van duurzame ontwikkeling in al haar dimensies,

OPNIEUW BEVESTIGENDE de verbintenis van de partijen om de internationale vrede en veiligheid te bevorderen en te streven naar effectief multilateralisme en de vreedzame beslechting van geschillen, met name door samenwerking tot dit doel binnen het kader van de Verenigde Naties,

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat zij streven naar betere samenwerking op het gebied van politieke en economische kwesties, alsook internationale stabiliteit, justitie en veiligheid als een fundamentele voorwaarde om duurzame sociale en economische ontwikkeling te bevorderen, armoede uit te roeien en de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling te verwezenlijken,

OVERWEGENDE dat de partijen terrorisme beschouwen als een bedreiging voor de mondiale veiligheid en dat zij hun dialoog en samenwerking in het kader van de strijd tegen het terrorisme willen intensiveren, rekening houdend met de relevante instrumenten van de VN-Veiligheidsraad, met name Resolutie 1373. De Europese veiligheidsstrategie, die in december 2003 door de Europese Raad werd goedgekeurd, beschouwt terrorisme als een belangrijke bedreiging voor de veiligheid. In dit verband heeft de Europese Unie belangrijke maatregelen getroffen, met inbegrip van een antiterrorisme-actieplan dat in 2001 werd goedgekeurd en in 2004 herzien, en een belangrijke Verklaring betreffende de bestrijding van terrorisme van 25 maart 2004, na de aanslagen in Madrid. De Europese Unie heeft tevens in december 2005 haar goedkeuring gehecht aan de EU-strategie inzake terrorismebestrijding,

VERKLARENDE dat de partijen zich er volledig toe verbinden alle vormen van terrorisme te voorkomen en te bestrijden en de samenwerking voor terrorismebestrijding te verbeteren, alsook te strijden tegen de georganiseerde misdaad,

OVERWEGENDE dat volgens de partijen doeltreffende maatregelen voor terrorismebestrijding en de bescherming van de mensenrechten elkaar aanvullen en versterken,

OPNIEUW BEVESTIGENDE dat de ernstigste misdrijven die de internationale gemeenschap aangaan, niet ongestraft mogen blijven en dat de effectieve vervolging ervan moet worden gewaarborgd door maatregelen op nationaal niveau te nemen en de wereldwijde samenwerking te intensiveren,

OVERWEGENDE dat de oprichting van het Internationaal Strafhof een belangrijke ontwikkeling voor vrede en internationale gerechtigheid is en dat de Raad van de Unie op 16 juni 2003 zijn goedkeuring heeft gehecht aan een gemeenschappelijk standpunt inzake het Internationaal Strafhof, gevolgd door een actieplan dat op 4 februari 2004 werd goedgekeurd,

OVERWEGENDE dat de partijen de mening delen dat de proliferatie van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor een ernstige bedreiging voor de internationale veiligheid vormt, en dat zij hun dialoog en samenwerking op dit gebied wensen te versterken. De door de gehele internationale gemeenschap aangegane verbintenis om de proliferatie van massavernietigingswapens te bestrijden ligt ten grondslag aan de aanneming, bij consensus, van Resolutie 1540 van de VN-Veiligheidsraad. De Raad van de Europese Unie keurde op 17 november 2003 EU-beleidsmaatregelen goed om non-proliferatiebeleid te integreren in de EU-betrekkingen met derde landen. De Europese Raad keurde op 12 december 2003 tevens een strategie goed voor de bestrijding van proliferatie,

OVERWEGENDE dat de Europese Raad van oordeel is dat handvuurwapens en lichte wapens een groeiende bedreiging voor de vrede, de veiligheid en de ontwikkeling vormen en op 13 januari 2006 zijn goedkeuring hechtte aan een strategie tot bestrijding van de illegale accumulatie van in handvuurwapens en lichte wapens en van munitie daarvoor. In deze strategie benadrukte de Europese Raad de noodzaak om een alomvattende en consistente aanpak van het veiligheids- en ontwikkelingsbeleid te verzekeren,

UITDRUKKING GEVENDE aan hun integrale engagement om duurzame ontwikkeling over de hele lijn te bevorderen, met inbegrip van milieubescherming en doeltreffende samenwerking voor de aanpak van de klimaatverandering en voedselzekerheid, alsook de doeltreffende bevordering en tenuitvoerlegging van internationaal erkende arbeids- en sociale normen,

ONDERSTREPENDE het belang van een verdieping van de betrekkingen en de samenwerking op gebieden als overname, asiel en visumbeleid, en van een gezamenlijke aanpak van migratie en mensenhandel,

HERHALENDE het belang van de handel voor de bilaterale betrekkingen en meer bepaald van de handel in grondstoffen en onderstrepende de verbintenis van de partijen om specifieke regelgeving inzake grondstoffen overeen te komen in het Subcomité voor handel en investeringen,

OPMERKENDE dat de bepalingen van deze overeenkomst die binnen het toepassingsgebied van het derde deel, titel V, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vallen, het Verenigd Koninkrijk en Ierland als afzonderlijke overeenkomstsluitende partijen binden, en niet als deel van de Europese Unie, totdat de Europese Unie tezamen met het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland Mongolië ervan in kennis heeft gesteld dat het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland gebonden zijn als deel van de Europese Unie, overeenkomstig Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is gehecht. Indien het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland niet langer gebonden zijn als deel van de Europese Unie overeenkomstig artikel 4 bis van Protocol nr. 21, moet de Europese Unie tezamen met het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland Mongolië onmiddellijk in kennis stellen van iedere wijziging in hun positie; in dat geval blijven zij op persoonlijke titel gebonden door de bepalingen van de overeenkomst. Hetzelfde geldt voor Denemarken, overeenkomstig het Protocol betreffende de positie van Denemarken dat aan die verdragen is gehecht,

BEVESTIGENDE de verbintenis van de partijen tot versterking van de bestaande betrekkingen ter stimulering van hun onderlinge samenwerking, en hun gemeenschappelijke streven om de betrekkingen op gebieden van wederzijds belang te consolideren, te verdiepen en te diversifiëren, op basis van gelijkwaardigheid, op niet-discriminerende grondslag, en wederzijds tot voordeel strekkend,

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

TITEL I

AARD EN TOEPASSINGSGEBIED

ARTIKEL 1

Algemene beginselen

1. De eerbiediging van de democratische beginselen en de rechten van de mens, zoals deze zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens en andere desbetreffende internationale mensenrechteninstrumenten, en van het beginsel van de rechtsstaat, ligt ten grondslag aan het binnenlandse en het buitenlandse beleid van beide partijen en is een essentieel element van deze overeenkomst.

2. De partijen bevestigen dat zij de waarden delen die zijn vastgelegd in het Handvest van de Verenigde Naties.

3. De partijen bevestigen dat zij zich ertoe verbinden alle aspecten van duurzame ontwikkeling te stimuleren, samen te werken om het probleem van de klimaatverandering en de mondialisering aan te pakken en bij te dragen tot de verwezenlijking van de internationaal overeengekomen ontwikkelingsdoelstellingen, waaronder de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling. De partijen bevestigen opnieuw hun gehechtheid aan een hoog niveau van milieubescherming en geïntegreerde sociale structuren.

4. De partijen bevestigen opnieuw hun gehechtheid aan de Verklaring van Parijs van 2005 inzake de doeltreffendheid van hulp (Verklaring van Parijs) en komen overeen hun samenwerking te versterken om betere resultaten op het gebied van ontwikkeling te verwezenlijken.

5. De partijen bevestigen dat zij belang hechten aan de beginselen van Behoorlijk bestuur, waaronder de onafhankelijkheid van justitie, en corruptiebestrijding.

ARTIKEL 2

Doel van de samenwerking

Met het oog op de versterking van hun bilaterale betrekkingen voeren de partijen een brede dialoog en stimuleren ze verdere samenwerking in alle sectoren van gezamenlijk belang. Hun inspanningen zijn met name gericht op:

a) het opzetten van samenwerking op het gebied van politieke en economische zaken in alle relevante regionale en internationale fora en organisaties;

b) het opzetten van samenwerking op het gebied van de bestrijding van ernstige misdrijven waarmee de internationale gemeenschap wordt geconfronteerd;

c) het opzetten van samenwerking inzake de bestrijding van de proliferatie van massa-vernietigingswapens en inzake handvuurwapens en lichte wapens;

d) het ontwikkelen van handel en investeringen tussen de partijen tot wederzijds voordeel; het opzetten van samenwerking op alle handels- en investeringsgerelateerde gebieden van gezamenlijk belang, teneinde de handels- en investeringsstromen te vergemakkelijken en barrières voor handel en investeringen te voorkomen en weg te nemen;

e) het opzetten van samenwerking op het gebied van justitie, vrijheid en veiligheid, inclusief de rechtsstaat en gerechtelijke samenwerking, gegevensbescherming, migratie, smokkel en mensenhandel, de bestrijding van de georganiseerde misdaad, terrorisme, grensoverschrijdende misdaden, het witwassen van geld en drugs;

f) het opzetten van samenwerking in alle andere sectoren van wederzijds belang, met name macro-economisch beleid en financiële diensten, belastingen en douane, met inbegrip van Behoorlijk bestuur op belastinggebied, industrieel beleid en kleine en middelgrote ondernemingen, de informatiemaatschappij, audiovisuele en andere media, wetenschap en technologie, energie, vervoer, onderwijs en cultuur, milieu en natuurlijke hulpbronnen, landbouw en plattelandsontwikkeling, gezondheid, werkgelegenheid en sociale zaken, en statistiek;

g) het bevorderen van de deelname van beide partijen aan regionale en subregionale samenwerkingsprogramma's die openstaan voor de andere partij;

h) het vergroten van de rol en de zichtbaarheid van de partijen in elkaars regio;

i) het bevorderen van het begrip tussen mensen door middel van samenwerking tussen verschillende non-gouvernementele entiteiten, zoals denktanks, wetenschappers, maatschappelijke organisaties en de media, in de vorm van workshops, conferenties, contacten tussen jongeren en andere activiteiten;

j) het bevorderen van de uitbanning van armoede in de context van duurzame ontwikkeling en de geleidelijke integratie van Mongolië in de wereldeconomie.

ARTIKEL 3

Bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens
en overbrengingsmiddelen daarvoor

1. De partijen zijn van oordeel dat de verspreiding van massavernietigingswapens en overbrengingsmiddelen daarvoor, onder zowel staten als niet-statelijke actoren, een van de ernstigste bedreigingen voor de internationale stabiliteit en veiligheid vormt.

2. De partijen werken samen en leveren een bijdrage aan de bestrijding van de proliferatie van massavernietigingswapens en overbrengingsmiddelen daarvoor, door de volledige naleving en de uitvoering op nationaal niveau van de verbintenissen die zij zijn aangegaan in het kader van internationale verdragen en overeenkomsten op het gebied van ontwapening en non-proliferatie. alsmede van hun andere internationale verplichtingen op dat gebied, zoals Resolutie 1540 van de VN-Veiligheidsraad. De partijen komen overeen dat deze bepaling een essentieel element van deze overeenkomst vormt.

3. De partijen komen bovendien overeen samen te werken en bij te dragen aan de strijd tegen massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor, door:

- maatregelen te nemen die gericht zijn op ondertekening of bekrachtiging van of toetreding, naar gelang van het geval, tot alle andere internationale instrumenten ter zake, en op de volledige tenuitvoerlegging daarvan;

- een doeltreffend systeem voor nationale exportcontroles op te zetten om de uitvoer en doorvoer van met massavernietigingswapens verband houdende goederen te controleren, met inbegrip van de controle van technologie voor tweeërlei gebruik op eindgebruik voor massavernietigingswapens, met doeltreffende sancties op inbreuken op deze exportcontroles.

4. De partijen stellen een regelmatige politieke dialoog in ter begeleiding en consolidatie van deze elementen. Deze dialoog kan op regionale basis plaatsvinden.

ARTIKEL 4

Handvuurwapens en lichte wapens

1. De partijen erkennen dat de illegale productie en overdracht van en de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor, alsmede buitensporige accumulatie, slecht beheer, inadequaat beveiligde voorraden en ongecontroleerde verspreiding ervan een ernstige bedreiging voor de vrede en de internationale veiligheid blijven vormen.

2. De partijen komen overeen hun verplichtingen met betrekking tot de aanpak van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor na te komen en volledig ten uitvoer te leggen, overeenkomstig de bestaande internationale verdragen en de resoluties van de VN-Veiligheidsraad, evenals hun verbintenissen in het kader van andere internationale instrumenten op dit gebied, zoals het VN-actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitbanning van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten.

3. De partijen werken samen en zien toe op coördinatie, complementariteit en synergie bij de aanpak van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor, op mondiaal, regionaal, subregionaal en nationaal niveau, en stellen een regelmatige politieke dialoog in ter begeleiding en consolidatie van deze werkzaamheden.

ARTIKEL 5

Ernstige misdrijven waarmee de internationale gemeenschap wordt geconfronteerd (het Internationaal Strafhof)

1. De partijen bevestigen opnieuw dat de ernstigste misdrijven die de gehele internationale gemeenschap aangaan, niet ongestraft mogen blijven en dat de effectieve vervolging ervan moet worden gewaarborgd door maatregelen op nationaal en waar nodig internationaal niveau, onder meer in het Internationaal Strafhof. De partijen zijn van oordeel dat de oprichting van een doeltreffend functionerend Internationaal Strafhof een belangrijke ontwikkeling is voor internationale vrede en gerechtigheid.

2. De partijen komen overeen samen te werken en de noodzakelijke maatregelen te treffen om het universele karakter en de integriteit van het Statuut van Rome en verwante instrumenten ten volle te steunen en hun samenwerking binnen het Internationaal Strafhof te versterken. De partijen verbinden zich ertoe het Statuut van Rome ten uitvoer te leggen en de noodzakelijke stappen te zetten om de verwante instrumenten te ratificeren (zoals de overeenkomst inzake de voorrechten en immuniteiten van het Internationaal Strafhof).

3. De partijen zijn het erover eens dat het nuttig zou zijn een dialoog over dit onderwerp te voeren.

ARTIKEL 6

Samenwerking ter bestrijding van terrorisme

1. De partijen bevestigen het belang van terrorismebestrijding en komen overeen samen te werken om terrorisme te voorkomen en te bestrijden, overeenkomstig de geldende internationale verdragen, waaronder het internationale humanitaire recht en de mensenrechten, alsmede hun respectieve wet- en regelgeving, en rekening houdend met de mondiale strategie voor terrorisme-bestrijding van de VN, die is vervat in Resolutie 60/288 van de Algemene Vergadering van de VN van 8 september 2006.

2. De partijen doen dit in het bijzonder:

a) in het kader van de volledige tenuitvoerlegging van de Resoluties 1373 en 1267 en daaropvolgende van de VN-Veiligheidsraad, met inbegrip van Resolutie 1822, alsook van andere relevante VN-resoluties en van hun respectieve verplichtingen uit hoofde van andere relevante internationale verdragen en instrumenten;

b) door informatie uit te wisselen over terroristen, terroristische groeperingen en de netwerken die hen ondersteunen, overeenkomstig het nationale en internationale recht;

c) door inzichten uit te wisselen over methoden om terrorisme te bestrijden, onder meer op technisch gebied en wat betreft opleiding, en door ervaringen uit te wisselen met betrekking tot het voorkomen van terrorisme;

d) door samen te werken ter verdieping van de internationale consensus over de bestrijding van terrorisme, met inbegrip van de juridische definitie van terroristische daden, en met name door te streven naar overeenstemming over het Alomvattend Verdrag betreffende internationaal terrorisme;

e) door passende goede werkwijzen uit te wisselen betreffende de bescherming van de mensenrechten in het kader van de strijd tegen het terrorisme;

f) door betere uitvoering en samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding binnen de ASEM-bijeenkomst .

TITEL II

BILATERALE, REGIONALE EN INTERNATIONALE SAMENWERKING

ARTIKEL 7

Samenwerking tussen Mongolië en de EU inzake beginselen, normen en standaarden

1. De partijen komen overeen in Mongolië Europese algemene beginselen, normen en standaarden tot stand te brengen, en samen te werken voor de bevordering van de uitwisseling van informatie en ervaringen met het oog op de invoering en tenuitvoerlegging daarvan.

2. De partijen streven naar versterking van de dialoog en de samenwerking tussen hun autoriteiten over normaliseringskwesties, hetgeen, als door de partijen overeen te komen, de oprichting kan behelzen van een kader voor samenwerking waardoor de uitwisseling van deskundigen, informatie en expertise wordt vergemakkelijkt.

ARTIKEL 8

Samenwerking in regionale en internationale organisaties

1. De partijen wisselen standpunten uit en werken samen in het kader van regionale en internationale fora en organisaties zoals de Verenigde Naties en de relevante VN-agentschappen, programma's en organen, de Wereldhandelsorganisatie (WTO), het ASEAN-Verdrag van vriendschap en samenwerking en de bijeenkomst Azie-Europa (ASEM).

2. De partijen komen ook overeen de samenwerking te bevorderen tussen denktanks, academici, niet-gouvernementele organisaties en de media op gebieden die door deze overeenkomst worden bestreken. Dit kan met name de organisatie omvatten van opleidingen, workshops en seminars, uitwisseling van deskundigen, onderzoeken en andere activiteiten waarover de partijen overeenstemming bereiken.

ARTIKEL 9

Regionale en bilaterale samenwerking

1. Voor elke sector waarbinnen uit hoofde van deze overeenkomst een dialoog wordt gevoerd en samenwerking plaatsvindt, en met de nodige nadruk op zaken in het kader van bilaterale samenwerking, komen de partijen overeen de daarmee verband houdende activiteiten uit te voeren binnen een bilateraal of regionaal kader, of een combinatie daarvan. Bij het kiezen van het passende kader pogen de partijen de voordelen voor en de betrokkenheid van alle geïnteresseerde partijen te optimaliseren, waarbij zij zo goed mogelijk gebruik maken van de beschikbare middelen, rekening houden met de politieke en institutionele haalbaarheid en zorgen voor samenhang met andere activiteiten waarbij de Europese Unie en andere ASEM-partners betrokken zijn.

2. De partijen kunnen eventueel besluiten financiële steun te verlenen aan samenwerkingsactiviteiten op de in de overeenkomst beschreven of daarmee samenhangende gebieden, overeenkomstig hun respectieve financiële procedures en middelen.

TITEL III

SAMENWERKING INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING

ARTIKEL 10

Algemene beginselen

1. De centrale doelstellingen van de ontwikkelingssamenwerking zijn het bestrijden van de armoede door het verwezenlijken van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling, in de context van duurzame ontwikkeling en integratie in de wereldeconomie. De partijen komen overeen een regelmatige dialoog te onderhouden over ontwikkelingssamenwerking, overeenkomstig hun respectieve prioriteiten en gebieden van wederzijds belang.

2. De strategieën voor ontwikkelingssamenwerking van de partijen richten zich onder andere op:

a) het bevorderen van menselijke en sociale ontwikkeling;

b) het bereiken van duurzame economische groei;

c) het bevorderen van de duurzaamheid en het herstel van het milieu, goede praktijken en het behoud van de natuurlijke hulpbronnen;

d) het voorkomen en beheersen van de gevolgen van klimaatverandering;

e) het steunen van beleid en instrumenten die een geleidelijke integratie in de wereldeconomie en -handel beogen;

f) voortzetting van processen in verband met de Verklaring van Parijs over de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp, de Actieagenda van Accra en andere internationale verbintenissen met betrekking tot de tenuitvoerlegging en de doeltreffendheid van hulp.

ARTIKEL 11

Economische ontwikkeling

1. De partijen streven ernaar een evenwichtige economische groei te bevorderen, de armoede te bestrijden en de sociaaleconomische ongelijkheden terug te brengen.

2. De partijen bevestigen hun verbintenis om de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling te bereiken en zij moeten zich ook opnieuw verbinden tot de Verklaring van Parijs over de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp.

3. De overeenkomst moet ook verbintenissen omvatten in verband met de sociaaleconomische aspecten van handel, waarbij opnieuw wordt bevestigd dat handel duurzame ontwikkeling in al haar dimensies moet bevorderen en de evaluatie van de economische, sociale en milieugevolgen ervan.

ARTIKEL 12

Sociale ontwikkeling

1. De partijen onderstrepen de noodzaak van economische en sociale beleidsmaatregelen die elkaar onderling versterken, alsook de sleutelrol van het creëren van fatsoenlijk werk en steun aan de sociale dialoog.

2. De partijen streven ernaar bij te dragen tot de doeltreffende tenuitvoerlegging van de essentiële IAO-arbeidsnormen en de samenwerking inzake werkgelegenheid en sociale zaken te versterken.

3. De partijen streven er voorts naar beleidsmaatregelen te bevorderen die de beschikbaarheid en de levering van levensmiddelen voor de bevolking en van veevoeder garanderen op een milieuvriendelijke en duurzame manier.

ARTIKEL 13

Milieu

1. De partijen bevestigen opnieuw de noodzaak van milieubescherming van hoog niveau en van het behoud en beheer van natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit, met inbegrip van bossen, met het oog op duurzame ontwikkeling.

2. De partijen streven naar de bevordering van de ratificatie, tenuitvoerlegging en naleving van multilaterale overeenkomsten op het gebied van milieu.

3. De partijen streven naar versterkte samenwerking inzake mondiale milieukwesties, met name wat betreft de klimaatverandering.

TITEL IV

SAMENWERKING INZAKE HANDEL EN INVESTERINGEN

ARTIKEL 14

Algemene beginselen

1. De partijen voeren een dialoog over bilaterale en multilaterale handel en handelsgerelateerde kwesties met het oog op de versterking van de bilaterale handelsbetrekkingen en de bevordering van het multilaterale handelssysteem.

2. De partijen streven ernaar de verdere ontwikkeling en diversifiëring van hun handelsbetrekkingen zo veel mogelijk en tot wederzijds voordeel te bevorderen. Zij streven naar betere voorwaarden voor markttoegang door toe te werken naar de afschaffing van handelsbelemmeringen, met name door middel van de tijdige opheffing van niet-tarifaire belemmeringen en door het nemen van maatregelen ter verbetering van de transparantie, rekening houdend met de werkzaamheden van internationale organisaties op dit gebied.

3. De partijen erkennen dat handel onontbeerlijk is voor ontwikkeling en dat bijstand in de vorm van handelspreferenties zijn nut voor ontwikkelingslanden heeft bewezen; zij streven ernaar hun overleg over dergelijke bijstand te intensiveren, met volledige eerbiediging van de WTO-regels.

4. De partijen houden elkaar op de hoogte van de ontwikkeling van het handelsbeleid en handelsgerelateerd beleid, bijvoorbeeld op het gebied van landbouw, voedselveiligheid, consumentenbescherming en milieu.

5. De partijen sporen aan tot dialoog en samenwerking om hun handels- en investeringsbetrekkingen te ontwikkelen, hun handelsproblemen op te lossen en andere handelsgerelateerde vraagstukken aan te pakken, op de in de artikelen 10 tot en met 27 beschreven terreinen.

ARTIKEL 15

Sanitaire en fytosanitaire kwesties

1. De partijen werken samen op het gebied van voedselveiligheid en sanitaire en fytosanitaire vraagstukken, ter bescherming van het leven en de gezondheid van mensen, dieren en planten op hun grondgebied.

2. De partijen plegen overleg en wisselen informatie uit over hun respectieve maatregelen, als bedoeld in de Overeenkomst van de Wereledhandelsorganisatie (WTO) inzake de toepassing van sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SPS), het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten (IPPC), het Internationaal Bureau voor besmettelijke veeziekten (OIE) en de Codex Alimentarius (CAC).

3. De partijen komen overeen hun wederzijds begrip te verbeteren en de samenwerking inzake sanitaire en fytosanitaire kwesties en dierenwelzijn op te voeren. Dergelijke capaciteitsopbouw geschiedt specifiek voor elke partij en met als doel de betrokken partij te helpen om te voldoen aan het wettelijke kader van de andere partij.

4. De partijen zetten, wanneer een van hen daarom vraagt, een passende dialoog op om sanitaire en fytosanitaire vraagstukken en andere onder dit artikel vallende dringende vraagstukken te onderzoeken.

ARTIKEL 16

Technische handelsbelemmeringen

De partijen stimuleren het gebruik van internationale normen, werken samen en wisselen informatie uit op het gebied van normen, conformiteitsbeoordelingsprocedures en technische regelgeving, met name in het kader van de WTO-Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen.

ARTIKEL 17

Samenwerking op douanegebied

1. De partijen besteden bijzondere aandacht aan de vergroting van de veiligheid en de beveiliging van de internationale handel, met inbegrip van vervoersdiensten, doeltreffende en efficiënte handhaving door de douane van intellectuele-eigendomsrechten en evenwicht tussen vereenvoudiging van het handelsverkeer en de bestrijding van fraude en onregelmatigheden.

2. Zonder afbreuk te doen aan andere vormen van samenwerking waarin de overeenkomst voorziet, verklaren de partijen dat zij bereid zijn om te overwegen in de toekomst protocollen te sluiten over douanesamenwerking en wederzijdse bijstand binnen het institutionele kader dat bij de overeenkomst wordt ingesteld.

ARTIKEL 18

Vergemakkelijking van de handel

De partijen wisselen ervaringen uit en gaan na in hoeverre het mogelijk is invoer-, uitvoer-, doorvoer- en andere douaneprocedures te vereenvoudigen, de transparantie van de regelgeving met betrekking tot douane en handel te vergroten en samenwerking op het gebied van douane en doeltreffende mechanismen voor wederzijdse administratieve bijstand te ontwikkelen; zij streven er tevens naar hun standpunten op elkaar af te stemmen en gezamenlijke activiteiten te ontplooien in de context van internationale initiatieven, waaronder vereenvoudiging van het handelsverkeer.

ARTIKEL 19

Investeringen

De partijen zullen aansporen tot een grotere investeringsstroom, en wel door het scheppen van een aantrekkelijk en stabiel wederzijds investeringsklimaat, met behulp van een consistente dialoog die gericht is op verbetering van wederzijds begrip en samenwerking op het gebied van investeringskwesties, onderzoek van administratieve mechanismen om investeringsstromen te vergemakkelijken, en stimulering van stabiele, transparante, open en niet-discriminerende investeringsregels.

ARTIKEL 20

Mededingingsbeleid

De partijen stimuleren de doeltreffende vaststelling en toepassing van mededingingsregels en informatieverspreiding om de transparantie en juridische zekerheid voor ondernemingen in Mongolië en de Unie te bevorderen. De partijen wisselen van gedachten over kwesties die verband houden met antimededingingspraktijken die een negatief effect kunnen hebben op de bilaterale handel en de investeringsstromen.

ARTIKEL 21

Diensten

De partijen gaan een consistente dialoog aan die met name gericht is op het uitwisselen van informatie over hun respectieve regelgeving, het stimuleren van toegang tot elkaars markt, het bevorderen van toegang tot bronnen van kapitaal en technologie, en het stimuleren van de handel in diensten tussen beide regio's en met derde landen.

ARTIKEL 22

Kapitaalverkeer

De partijen streven naar een versoepeling van het kapitaalverkeer om de doelstellingen van de overeenkomst te bevorderen.

ARTIKEL 23

Overheidsopdrachten

De partijen streven naar het vaststellen van procedures, met inbegrip van passende transparantie- en beroepsbepalingen, ter ondersteuning van een doeltreffend systeem voor overheidsopdrachten, waarbij wordt gestreefd naar een optimale prijs-kwaliteitsverhouding en een vergemakkelijking van de internationale handel.

De partijen streven naar wederzijdse openstelling van hun markt voor overheidsopdrachten, met het oog op wederzijds voordeel.

ARTIKEL 24

Transparantie

De partijen erkennen het belang van transparantie en de geldende procedures bij het beheer van hun handelsgerelateerde wet- en regelgeving, en tot dit doel bevestigen zij opnieuw hun verbintenissen uit hoofde van artikel X van de GATT 1994 en artikel III van de GATS.

ARTIKEL 25

Grondstoffen

1. De partijen komen overeen de samenwerking te bevorderen alsook wederzijds begrip met betrekking tot grondstoffen.

2. Deze samenwerking en bevordering van wederzijds begrip moet betrekking hebben op kwesties als het regelgevende kader voor de grondstoffensector (met inbegrip van goed beheer van de inkomsten uit de mijnbouw ten bate van sociaaleconomische ontwikkeling; milieubescherming en veiligheidsvoorschriften inzake de mijnbouw en grondstoffen) en de handel in grondstoffen. Met het oog op grotere samenwerking en wederzijds begrip kan elke partij verzoeken om ad-hocvergaderingen inzake grondstoffen.

3. De partijen erkennen dat een transparant, niet-discriminerend, niet-verstorend, op regels gebaseerd klimaat de beste manier is om directe buitenlandse investeringen aan te trekken voor de productie en de handel in grondstoffen.

4. De partijen, rekening houdend met hun respectieve economische beleidsmaatregelen en doelstellingen, en met het oog op de bevordering van handel, komen overeen samenwerking te bevorderen door belemmeringen voor de handel in grondstoffen weg te nemen.

5. Op verzoek van een van beide partijen kan elk punt in verband met grondstoffen worden geopperd en besproken tijdens de vergaderingen van het Gemengd Comité en het subcomité, die bevoegd zijn tot het nemen van besluiten daarover krachtens artikel 56, overeenkomstig de beginselen die hierboven zijn uiteengezet.

ARTIKEL 26

Regionaal beleid

De partijen steunen het regionale ontwikkelingsbeleid.

ARTIKEL 27

Bescherming van intellectuele eigendom

1. De partijen bevestigen opnieuw het grote belang dat zij hechten aan de bescherming van intellectuele-eigendomsrechten en verbinden zich ertoe passende maatregelen te nemen om deze rechten adequaat en doeltreffend te beschermen en te handhaven, meer bepaald inzake inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten.

Voorts komen de partijen overeen zo spoedig mogelijk een bilaterale overeenkomst te sluiten over geografische aanduidingen.

2. De partijen wisselen informatie en ervaringen uit over zaken als praktijk, bevordering, verspreiding, stroomlijning, beheer, harmonisatie, bescherming en daadwerkelijke toepassing van intellectuele-eigendomsrechten, de preventie van misbruik van dergelijke rechten, de strijd, met name door samenwerking op het gebied van douane en andere passende vormen van samenwerking, tegen namaak en piraterij, en de oprichting en versterking van organisaties voor de controle en bescherming van dergelijke rechten. De partijen werken samen aan de verbetering van de bescherming, de toepassing en de commercialisering van intellectuele-eigendomsrechten, op basis van Europese ervaringen, en aan de bevordering van de kennis daarvan.

ARTIKEL 28

Subcomité inzake handel en investeringen

1. Er wordt een subcomité inzake handel en investeringen opgericht.

2. Het subcomité staat het Gemengd Comité bij in de uitvoering van zijn taken voor alle terreinen waarop dit hoofdstuk betrekking heeft.

3. Het subcomité stelt zijn reglement van orde vast.

TITEL V

SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN JUSTITIE, VRIJHEID EN VEILIGHEID

ARTIKEL 29

Rechtsstaat en wettelijke samenwerking

1. Bij de samenwerking op het gebied van justitie, vrijheid en veiligheid schenken de partijen bijzondere aandacht aan de consolidering van de rechtsstaat en institutionele versterking op alle niveaus, bij de rechtshandhaving en het justitiële apparaat in het bijzonder.

2. De partijen wisselen ook informatie uit met betrekking tot rechtsstelsels en wetgeving. De partijen streven ernaar wederzijdse gerechtelijke bijstand te ontwikkelen binnen het bestaande wettelijke kader.

ARTIKEL 30

Bescherming van persoonsgegevens

1. De partijen werken samen om het niveau van bescherming van persoonsgegevens te verbeteren overeenkomstig de strengste internationale normen, zoals onder andere vervat in de "UN Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files" (Verenigde Naties (Resolutie 45/95 van de Algemene Vergadering van de VN van 14 december 1990)).

2. De samenwerking op het gebied van bescherming van persoonsgegevens kan onder meer technische bijstand in de vorm van uitwisseling van informatie en deskundigen omvatten.

ARTIKEL 31

Samenwerking inzake migratie

1. De partijen werken samen aan de bestrijding van illegale immigratie en de illegale aanwezigheid van natuurlijke personen van hun nationaliteit op hun respectieve grondgebied.

2. In het kader van de samenwerking ter bestrijding van illegale immigratie komen de partijen overeen hun onderdanen zonder nodeloos uitstel over te nemen, indien deze niet of niet langer voldoen aan de voorwaarden voor binnenkomst, aanwezigheid of verblijf op het grondgebied van de andere partij. De partijen verstrekken hun onderdanen daartoe de nodige identiteitsdocumenten. Indien een over te nemen persoon geen documenten of andere bewijzen van zijn nationaliteit bezit, neemt de bevoegde diplomatieke en consulaire vertegenwoordiging van de betrokken lidstaat of van Mongolië op verzoek van Mongolië of de betrokken lidstaat de nodige maatregelen om de over te nemen persoon te ondervragen om zijn nationaliteit vast te stellen.

3. De EU zal financieel bijdragen aan de tenuitvoerlegging van deze afspraak via relevante bilaterale samenwerkingsinstrumenten.

4. De partijen komen overeen op verzoek van een van de partijen te onderhandelen over een overeenkomst tussen de EU en Mongolië, waarin wordt voorzien in specifieke verplichtingen inzake de overname van hun onderdanen, inclusief een verplichting voor de overname van onderdanen van andere landen en statenloze personen.

ARTIKEL 32

Samenwerking op het gebied van drugsbestrijding

1. De partijen werken samen met het oog op een evenwichtige aanpak via doeltreffende coördinatie tussen de bevoegde autoriteiten, onder meer uit de gezondheidssector, justitie, douane en binnenlandse zaken, maar ook andere relevante sectoren, met als doel het aanbod van, de handel in en de vraag naar drugs te beperken, en met de nodige aandacht voor de rechten van de mens. Deze samenwerking beoogt ook de schade door drugs terug te brengen, de productie van, de handel in en het gebruik van synthetische drugs tegen te gaan, en een meer doeltreffende preventie van oneigenlijk gebruik van precursoren voor de illegale productie van drugs en psychotrope stoffen.

2. De partijen bereiken overeenstemming over de wijze van samenwerking om deze doelstellingen te verwezenlijken. De acties worden gebaseerd op onderling overeengekomen beginselen, overeenkomstig de desbetreffende internationale verdragen, de politieke verklaring en de speciale verklaring inzake richtsnoeren om de vraag naar drugs te verminderen die zijn goedgekeurd door de twintigste speciale zitting drugs van juni 1998 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (SAVVN) en de politieke verklaring en het actieplan die zijn aangenomen tijdens de 52e zitting van de VN-commissie verdovende middelen van maart 2009.

3. De samenwerking tussen de partijen omvat technische en administratieve bijstand, met name op de volgende terreinen: opstelling van nationale wetgeving en nationaal beleid; oprichting van nationale instellingen en informatiecentra; steun voor maatschappelijke organisaties die zich bezighouden met het terugdringen van de vraag naar en de schadelijke effecten van drugs; opleiding van personeel; onderzoek in verband met drugs; en het voorkomen van het onrechtmatig gebruik van precursoren voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen of psychotrope stoffen. De partijen kunnen overeenkomen de samenwerking tot andere terreinen uit te breiden.

ARTIKEL 33

Gezamenlijke bestrijding van georganiseerde misdaad en corruptie

De partijen komen overeen samen te werken bij de bestrijding van georganiseerde, economische en financiële misdaad, met inbegrip van corruptie. Die samenwerking is meer in het bijzonder gericht op de toepassing en bevordering van de desbetreffende internationale normen en instrumenten, zoals het VN-Verdrag ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad en de aanvullende protocollen en het VN-Verdrag inzake bestrijding van corruptie.

ARTIKEL 34

Bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

1. De partijen zijn het erover eens dat gezamenlijk moet worden geprobeerd te voorkomen dat hun financiële systeem en aangewezen niet-financiële ondernemingen en beroepen worden gebruikt voor het witwassen van de inkomsten van criminele activiteiten zoals drugshandel en corruptie.

2. De partijen bevorderen technische en administratieve bijstand voor de ontwikkeling en uitvoering van voorschriften en de efficiënte werking van mechanismen ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Door de samenwerking moet het met name mogelijk worden relevante informatie uit te wisselen in het kader van de respectieve wetgeving en passende normen vast te stellen voor de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, die vergelijkbaar zijn met die van de Unie en de internationale instanties op dit gebied, zoals de Financial Action Task Force (FATF).

TITEL VI

SAMENWERKING IN ANDERE SECTOREN

ARTIKEL 35

Samenwerking inzake mensenrechten

1. De partijen zorgen in samenwerking voor bevordering en doeltreffende bescherming van de mensenrechten, onder andere via de ratificatie en tenuitvoerlegging van internationale mensenrechteninstrumenten.

2. Deze samenwerking kan onder meer omvatten:

a) ondersteuning van de ontwikkeling en uitvoering van een nationaal actieplan met betrekking tot de mensenrechten;

b) bevordering van en voorlichting over de mensenrechten;

c) versterking van de nationale en regionale instellingen op het gebied van de mensenrechten;

d) totstandbrenging van een zinvolle, breed gefundeerde mensenrechtendialoog;

e) versterkte samenwerking met de mensenrechteninstellingen van de Verenigde Naties.

ARTIKEL 36

Samenwerking inzake financiële dienstverlening

1. De partijen komen overeen te komen tot sterkere convergentie van de gemeenschappelijke regels en normen en tot grotere samenwerking voor de verbetering van de systemen voor boekhouding, financiële controle en regelgeving voor het bank- en verzekeringswezen en andere onderdelen van de financiële sector.

2. De partijen werken samen aan de ontwikkeling van een wettelijk regelgevend kader, infrastructuur en personele middelen, alsook voor de invoering van goed ondernemingsbestuur en internationale boekhoudnormen op de kapitaalmarkt in Mongolië, binnen het kader van de bilaterale samenwerking overeenkomstig de WTO-verbintenis inzake financiële dienstverleningen in het kader van de GATS.

ARTIKEL 37

Dialoog inzake het economisch beleid

1. De partijen bevorderen het uitwisselen van informatie over hun economische ontwikkelingen en beleidslijnen en het delen van ervaringen inzake de coördinatie van het economische beleid in het kader van regionale economische samenwerking en integratie.

2. De partijen streven naar intensivering van de dialoog tussen hun autoriteiten over door de partijen overeengekomen economische aangelegenheden, zoals het monetaire en fiscale beleid, met inbegrip van de vennootschapsbelasting, de overheidsfinanciën, de macro-economische stabilisatie en de buitenlandse schuld.

3. De partijen bevorderen de samenwerking en bevorderen wederzijds begrip met betrekking tot economische diversificatie en industriële ontwikkeling.

ARTIKEL 38

Behoorlijk bestuur op fiscaal gebied

Om de economische activiteit te versterken en te ontwikkelen, met inachtneming van de noodzaak een passend regelgevingskader te ontwikkelen, erkennen de partijen de beginselen van goed fiscaal bestuur en verbinden zich ertoe deze toe te passen, zoals door de lidstaten op Unie-niveau afgesproken. De partijen streven daartoe naar betere internationale samenwerking op fiscaal gebied, vergemakkelijking van het innen van legitieme belastingen en het opzetten van maatregelen voor de doelmatige uitvoering van deze beginselen, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Unie en de lidstaten.

ARTIKEL 39

Industrieel beleid en samenwerking binnen het midden- en kleinbedrijf

De partijen komen overeen, rekening houdend met hun respectieve economische beleidsmaatregelen en doelstellingen, het industriële beleid op alle passend geachte terreinen te bevorderen met het oog op de verbetering van het concurrentievermogen van het midden- en kleinbedrijf, en wel door onder meer:

a) het uitwisselen van gegevens over en ervaringen met het scheppen van een klimaat waarbinnen het midden- en kleinbedrijf zijn concurrentievermogen kan verbeteren;

b) het bevorderen van de contacten tussen economische actoren, het stimuleren van gemeenschappelijke investeringen en de totstandbrenging van joint-ventures en informatienetwerken, met name via bestaande horizontale EU-programma's, waarbij met name de overdracht van zachte en harde technologie tussen de partners wordt gestimuleerd;

c) de verstrekking van informatie en stimulering van innovatie en de uitwisseling van goede werkwijzen met betrekking tot de toegang tot financiering, met name voor kleine en microondernemingen;

d) de bevordering en ondersteuning van relevante activiteiten die aan weerszijden door de particuliere sector worden ontwikkeld;

e) het bevorderen van passend werk, maatschappelijk verantwoord ondernemen en verantwoordingsplicht, en het aanmoedigen van verantwoordelijke zakelijke praktijken, waaronder duurzame consumptie en productie. Deze samenwerking houdt tevens rekening met het consumentenperspectief bijvoorbeeld inzake productinformatie en de rol van de consument op de markt;

f) gezamenlijke industriële onderzoeksprojecten en samenwerking met betrekking tot normen, conformiteitsbeoordelingsprocedures en technische regelgeving, in overleg vastgesteld;

g) steunverlening door informatie over de modernisering van procedures en technieken voor de reiniging van afvalwater uit de lederindustrie;

h) uitwisseling van informatie en de aanbeveling van partners en mogelijkheden tot samenwerking op het gebied van handel en investeringen via wederzijds toegankelijke bestaande netwerken;

i) steun voor samenwerking tussen particuliere ondernemingen, met name kleine en middelgrote, van beide partijen;

j) overwegen te onderhandelen over een aanvullende overeenkomst inzake de uitwisseling van informatie, workshops over meer samenwerking en andere promotionele activiteiten tussen kleine en middelgrote ondernemingen van beide partijen;

k) verstrekking van informatie over technische steun aan de uitvoer van levensmiddelen en landbouwproducten naar de Europese markt in het kader van de preferentiële regeling van de Unie.

ARTIKEL 40

Toerisme

1. De partijen zetten zich in voor de verbetering van de informatie-uitwisseling en de vaststelling van optimale werkwijzen voor een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het toerisme, waarbij zij zich laten leiden door de mondiale gedragscode voor toerisme van de Wereldorganisatie voor Toerisme en de duurzaamheidsbeginselen die de grondslag vormen voor het Local Agenda 21-proces.

2. De partijen ontwikkelen samenwerking met betrekking tot het beschermen en optimaal benutten van het natuurlijke en culturele erfgoed, het matigen van negatieve gevolgen van het toerisme en het vergroten van de positieve bijdrage van de toeristische industrie tot de duurzame ontwikkeling van plaatselijke gemeenschappen, onder meer door ecotoerisme te ontwikkelen, waarbij de integriteit en de belangen van plaatselijke en inheemse gemeenschappen worden gerespecteerd, en opleidingen op toeristisch gebied te verbeteren.

ARTIKEL 41

Informatiemaatschappij

1. De partijen erkennen dat informatie- en communicatietechnologieën een centraal element van het moderne leven en essentieel voor de economische en sociale ontwikkeling zijn, en wisselen inzichten uit over hun beleid op dit gebied teneinde de economische ontwikkeling te bevorderen.

2. De samenwerking op dit gebied richt zich onder andere op:

a) deelname aan de alomvattende regionale dialoog over de verschillende aspecten van de informatiemaatschappij, met name beleid en regelgeving voor elektronische communicatie, waaronder universele dienstverlening, vergunningen en algemene machtigingen, bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en onafhankelijkheid en efficiëntie van de regelgevende instantie;

b) interconnectie en interoperabiliteit van de netwerken en diensten van de partijen en van Azië;

c) normalisatie en verspreiding van nieuwe informatie- en communicatietechnologie;

d) stimulering van samenwerking tussen de partijen inzake onderzoek op het gebied van informatie- en communicatietechnologie;

e) uitwisseling van ervaringen met de invoering van digitale televisie, met inbegrip van regelgeving, spectrumbeheer en onderzoek;

f) samenwerking aan gezamenlijke onderzoeksprojecten op het gebied van informatie- en communicatietechnologie;

g) veiligheidsaspecten van informatie- en communicatietechnologie en bestrijding van cybercriminaliteit;

h) conformiteitsbeoordeling van telecommunicatie, inclusief radioapparatuur;

i) samenwerking inzake de ontwikkeling van breedbandnetwerken;

j) uitwisseling van informatie over mededingingsbeleid op het gebied van informatie- en communicatietechnologie.

ARTIKEL 42

Audiovisuele en andere media

De partijen stimuleren, ondersteunen en vergemakkelijken uitwisselingen, samenwerking en dialoog tussen hun relevante instellingen en actoren op het gebied van audiovisuele aangelegenheden en media. Zij brengen een regelmatige beleidsdialoog over deze onderwerpen tot stand.

ARTIKEL 43

Wetenschappelijke en technologische samenwerking

1. De partijen komen overeen samen te werken op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling op gebieden van wederzijds belang en voordeel.

2. De doelstellingen van deze samenwerking zijn:

a) uitwisseling van informatie en kennis over wetenschap en technologie, in het bijzonder over de uitvoering van beleid en programma's;

b) bevordering van onderzoekspartnerschappen tussen de wetenschappelijke gemeenschap, onderzoekscentra, de universiteiten en het bedrijfsleven van beide partijen;

c) steun voor de opleiding en mobiliteit van onderzoekers;

d) stimuleren van de deelname van hun respectieve instellingen voor hoger onderwijs, onderzoekscentra en het bedrijfsleven, met inbegrip van het midden- en kleinbedrijf, aan hun respectieve programma's voor wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling.

3. De samenwerking kan plaatsvinden in de vorm van gezamenlijke onderzoeksprojecten en uitwisselingen, bijeenkomsten en opleiding van onderzoekers via internationale opleidings- en mobiliteitsregelingen en uitwisselingsprogramma's, waardoor resultaten van onderzoek, studies en beste praktijken optimaal worden verspreid.

4. Deze samenwerkingsactiviteiten geschieden overeenkomstig de wet- en regelgeving van beide partijen. Deze samenwerkingsactiviteiten worden gebaseerd op de beginselen van wederkerigheid, eerlijke behandeling en wederzijds voordeel en de intellectuele eigendom moet adequaat worden beschermd.

5. De partijen stellen alles in het werk om het publiek beter bewust te maken van de mogelijkheden die de programma's voor wetenschappelijke en technologische samenwerking bieden.

ARTIKEL 44

Energie

1. De partijen streven naar meer samenwerking in de energiesector met de volgende doelen:

a) de energiezekerheid vergroten door diversifiëring van de energievoorziening en de ontwikkeling van nieuwe, duurzame, innovatieve en hernieuwbare vormen van energie, waaronder biobrandstoffen en biomassa, windenergie, zonne-energie en waterkrachtenergie, en de ontwikkeling ondersteunen van passende beleidskaders voor het creëren van gelijke investerings- en concurrentievoorwaarden voor hernieuwbare energie en de integratie daarvan in de relevante beleidslijnen;

b) verwezenlijking van rationeel energiegebruik met bijdragen van zowel producenten als consumenten, door energie-efficiëntie te bevorderen bij de productie, het vervoer, de distributie en het eindgebruik van energie;

c) bevordering van de toepassing van internationaal erkende normen inzake nucleaire veiligheid, non-proliferatie en garanties;

d) bevordering van de overdracht van technologie die op duurzame energieproductie en duurzaam energiegebruik is gericht;

e) bevordering van de capaciteitsopbouw en vergemakkelijking van investeringen op het terrein op basis van transparante, niet-discriminerende, marktconforme regels.

2. Daartoe komen de partijen overeen contacten en gezamenlijk onderzoek tot wederzijds voordeel te stimuleren, met name via de relevante regionale en internationale kaders. Onder verwijzing naar artikel 43 en de conclusies van de wereldtop inzake duurzame ontwikkeling, die in 2002 in Johannesburg plaatsvond, benadrukken de partijen dat aandacht moet worden besteed aan het verband tussen betaalbare toegang tot energiediensten en duurzame ontwikkeling. Deze activiteiten kunnen worden gestimuleerd in samenwerking met het energie-initiatief van de Europese Unie, dat tijdens deze top is gelanceerd.

3. De handel in nucleaire materialen zal worden geregeld overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie. Zo nodig wordt de handel in nucleaire materialen geregeld bij een tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en Mongolië te sluiten specifieke overeenkomst.

ARTIKEL 45

Vervoer

1. De partijen werken samen op relevante terreinen van het vervoersbeleid met het oog op verbetering van de investeringsmogelijkheden, het verkeer van goederen en personen, bevordering van de veiligheid van de luchtvaart, de bestrijding van piraterij, milieubescherming en vergroting van de efficiëntie van hun vervoerssystemen.

2. De samenwerking tussen de partijen op dit gebied richt zich op bevordering van:

a) uitwisseling van informatie over hun beleid en praktijken met betrekking tot vervoer, in het bijzonder in steden, op het platteland en door de lucht, vervoerslogistiek, de koppeling en interoperabiliteit van multimodale vervoersnetwerken en het beheer van wegen, spoorwegen en luchthavens;

b) aangelegenheden die verband houden met satellietnavigatie, met nadruk op onderwerpen van wederzijds belang die samenhangen met regelgeving, industrie en marktontwikkeling. In dit verband zal aandacht gaan naar de Europese satellietnavigatiesystemen (EGNOS en Galileo);

c) een dialoog op het gebied van luchtvaartdiensten teneinde de ontwikkeling van de betrekkingen na te gaan op gebieden als luchtvaartveiligheid, milieu, het beheer van het luchtverkeer, de toepassing van het mededingingsrecht en de economische regelgeving inzake de luchtvaartindustrie, om de convergentie van de regelgeving te bevorderen en belemmeringen voor het bedrijfsleven uit de weg te ruimen. Samenwerkingsprojecten op het gebied van de burgerluchtvaart die van wederzijds belang zijn, moeten verder worden gestimuleerd. De partijen zullen op deze basis zoeken naar mogelijkheden voor bredere samenwerking op het gebied van de burgerluchtvaart;

d) beperking van de broeikasgasemissies in de vervoerssector;

e) de toepassing van veiligheids- en milieunormen, met name wat betreft de luchtvaart, overeenkomstig de relevante internationale conventies;

f) samenwerking in de geschikte internationale fora voor een betere handhaving van internationale regelingen en de verwezenlijkingen van de doelstellingen van dit artikel.

ARTIKEL 46

Onderwijs en cultuur

1. De partijen komen overeen om, rekening houdende met hun verschillen, de samenwerking op het gebied van onderwijs en cultuur te stimuleren, teneinde het wederzijdse begrip en de kennis van elkaars cultuur te vergroten. De partijen ondersteunen en stimuleren daartoe de activiteiten van hun culturele instellingen en maatschappelijke organisaties.

2. De partijen streven ernaar passende maatregelen te nemen om culturele uitwisselingen te stimuleren en gemeenschappelijke culturele initiatieven op diverse gebieden uit te voeren, waaronder samenwerking voor de bescherming van het erfgoed met respect voor de culturele diversiteit.

3. De partijen komen overeen elkaar te raadplegen en samen te werken binnen relevante internationale fora, zoals de Unesco, om gezamenlijke doelen na te streven, culturele verscheidenheid te bevorderen en het culturele erfgoed te beschermen. In verband met culturele verscheidenheid pleiten de partijen ook voor de ratificatie en tenuitvoerlegging van het Unesco-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen, dat op 20 oktober 2005 is aangenomen.

4. Voorts leggen de partijen de nadruk op maatregelen voor de opbouw van banden tussen elkaars gespecialiseerde agentschappen en voor de uitwisseling van informatie, expertise, studenten, deskundigen, jeugd en jeugdwerkers en technische middelen, daarbij gebruikmakend van zowel de faciliteiten die de EU-programma's voor onderwijs en cultuur in Azië bieden, als de ervaringen die beide partijen op dit gebied hebben opgedaan. Beide partijen komen tevens overeen de uitvoering te bevorderen van relevante programma's voor hoger onderwijs, zoals Erasmus Mundus, teneinde de samenwerking en de modernisering van het hoger onderwijs te bevorderen en de academische mobiliteit aan te moedigen.

ARTIKEL 47

Milieu, klimaatverandering en natuurlijke hulpbronnen

1. De partijen komen overeen dat het noodzakelijk is de natuurlijke rijkdommen en biodiversiteit duurzaam te beschermen en te beheren als basis voor de ontwikkeling van de huidige en toekomstige generaties.

2. De partijen komen overeen dat met de samenwerking op dit terrein het behoud en de verbetering van het milieu met het oog op duurzame ontwikkeling moeten worden bevorderd. De tenuitvoerlegging van de conclusies van de wereldtop over duurzame ontwikkeling en van de relevante multilaterale milieu-overeenkomsten wordt bij alle door de partijen in het kader van de overeenkomst ondernomen activiteiten in acht genomen.

3. De partijen komen overeen samen te werken op het gebied van de klimaatverandering om zich aan te passen aan de negatieve gevolgen ervan, broeikasgasemissies te beperken en hun economieën over te schakelen op duurzame koolstofarme groei. In deze context zullen de partijen het gebruik van koolstofmarktmechanismen onderzoeken.

4. De partijen komen overeen samen te werken om hun handelspolitiek en hun milieubeleid wederzijds te versterken en milieuoverwegingen in alle samenwerkingsterreinen te integreren.

5. De partijen streven ernaar hun samenwerking binnen regionale programma's voor milieubescherming voort te zetten en uit te breiden, met name wat betreft:

a) vergroting van het milieubewustzijn en lokale participatie in milieubescherming en duurzame ontwikkeling, waaronder de betrokkenheid van inheemse en lokale gemeenschappen;

b) aanpak van de klimaatverandering, meer bepaald wat betreft de gevolgen ervan op het milieu en de natuurlijke hulpbronnen;

c) capaciteitsopbouw voor deelname aan en uitvoering van multilaterale milieuverdragen, onder meer op het gebied van biodiversiteit, bioveiligheid en chemische risico's;

d) bevordering en gebruik van milieuvriendelijke technologieën, producten en diensten, onder meer door toepassing van ecologisch gezonde regelgevingsinstrumenten;

e) beter bestuur in de bosbouw, waaronder bestrijding van illegale houtkap en de handel in illegaal gekapt hout en het bevorderen van duurzaam bosbeheer;

f) voorkomen van illegaal grensoverschrijdend verkeer van gevaarlijk vast afval en producten van levende gemodificeerde organismen;

g) verbetering van de luchtkwaliteit, milieuvriendelijke afvalverwerking, duurzaam geïntegreerd waterbeheer en beheer van chemicaliën, en duurzame consumptie en productie;

h) bescherming en behoud van de bodem en duurzaam grondbeheer;

i) doeltreffend beheer van nationale parken en aanwijzing en bescherming van gebieden die moeten worden beschermd met het oog op hun biodiversiteit en fragiele ecosystemen, waarbij rekening wordt gehouden met de lokale en inheemse gemeenschappen die in of nabij deze gebieden leven.

6. De partijen moedigen wederzijdse toegang tot elkaars programma's op dit terrein aan, overeenkomstig de specifieke voorwaarden van deze programma's:

a) oprichting van een kader voor toezicht op waterreserves en de modernisering ervan;

b) invoering van technologie voor ontzilting en hergebruik van water;

c) ontwikkeling van ecotoerisme.

ARTIKEL 48

Landbouw, veehouderij, visserij en plattelandsontwikkeling

De partijen komen overeen de dialoog te bevorderen op het gebied van landbouw, veehouderij, visserij en plattelandsontwikkeling. De partijen zullen informatie uitwisselen over en betrekkingen aangaan op het gebied van:

a) landbouwbeleid en internationale levensmiddelen- en landbouwvooruitzichten in het algemeen;

b) mogelijkheden ter vergemakkelijking van de handel in planten, dieren, vee en afgeleide producten, met het oog op de verdere ontwikkeling van lichte industrie in de landbouwsector;

c) dierenwelzijn;

d) beleid inzake plattelandsontwikkeling;

e) uitwisseling van ervaringen en samenwerkingsnetwerken tussen lokale personen of bedrijven op specifieke gebieden zoals onderzoek en technologieoverdracht;

f) gezondheids- en kwaliteitsbeleid voor planten, dieren en vee, en met name beschermde geografische aanduidingen;

g) samenwerkingsvoorstellen en initiatieven die zijn ingediend bij internationale landbouw-organisaties;

h) ontwikkeling van een duurzame en milieuvriendelijke landbouw, met inbegrip van gewas-productie, biobrandstoffen en de overdracht van biotechnologie;

i) bescherming van plantensoorten, zaadtechnologie, landbouwbiotechnologie;

j) ontwikkeling van databanken en informatienetwerken op het gebied van landbouw en veeteelt;

k) opleiding over de landbouw- en veterinaire sector.

ARTIKEL 49

Gezondheid

1. De partijen werken samen aan onder meer de hervorming van de gezondheidszorg, ernstige overdraagbare ziekten en andere bedreigingen voor de gezondheid, niet-overdraagbare ziekten en internationale gezondheidsverdragen, waarmee wordt gestreefd naar een gezondere omgeving en een betere volksgezondheid.

2. Samenwerking vindt voornamelijk plaats door:

a) omvattende programma's voor een systematische verbetering van de gezondheidssector, met inbegrip van de gezondheidsstelsels, de gezondheidsdiensten en de gezondheidsvoorwaarden, alsook de gezondheidsinformatie;

b) gezamenlijke activiteiten met betrekking tot epidemiologie, waaronder samenwerking met het oog op vroegtijdige preventie van epidemieën zoals vogelgriep, pandemische griep en andere ernstige overdraagbare ziekten;

c) preventie en controle van niet-overdraagbare ziekten door uitwisseling van informatie en optimale werkwijzen, bevordering van een gezonde levensstijl, aanpak van gezondheids-bepalende factoren zoals voeding en verslaving aan drugs, alcohol of tabak;

d) bevordering van de tenuitvoerlegging van internationale verdragen inzake gezondheid, zoals het Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging en de Internationale Gezondheidsregeling.

ARTIKEL 50

Werkgelegenheid en sociale zaken

1. De partijen komen overeen de samenwerking op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken te intensiveren, met inbegrip van de samenwerking inzake regionale en sociale cohesie, samenwerking inzake gezondheid en veiligheid op het werk, gelijke kansen voor mannen en vrouwen en fatsoenlijk werk, teneinde de sociale dimensie van de mondialisering te versterken.

2. De partijen bevestigen dat steun moet worden verleend voor het mondialiseringsproces, dat voordeel oplevert voor alle betrokkenen en dat volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk moeten worden gestimuleerd als basisvoorwaarde voor duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding, zoals bekrachtigd in Resolutie 60/1 van de Algemene Vergadering van de VN van 24 oktober 2005 inzake de resultaten van de wereldtop en de ministeriële verklaring van de bijeenkomst op hoog niveau van de Economische en Sociale Raad van de VN van juli 2006 (E/2006/L.8 van 5 juli 2006). De partijen houden rekening met de kenmerken van en verschillen in hun respectieve economische en sociale situatie.

3. De partijen bevestigen opnieuw hun verbintenissen om de essentiële internationaal erkende arbeids- en sociale normen volledig te respecteren en daadwerkelijk ten uitvoer te leggen, zoals die meer bepaald zijn neergelegd in de IAO-verklaring van 1998 over de fundamentele principes en rechten met betrekking tot werk en in de IAO-verklaring over sociale gerechtigheid voor een eerlijke mondialisering van 2008. Bij alle activiteiten die de partijen uit hoofde van de overeenkomst ondernemen, worden de desbetreffende multilaterale sociale en arbeidsovereenkomsten in acht genomen. De partijen komen overeen samen te werken en zo nodig technische bijstand te verlenen voor de ratificering en doeltreffende tenuitvoerlegging van alle IAO-verdragen die worden bestreken door de IAO-verklaring van 1998 en andere relevante overeenkomsten.

4. De samenwerking kan onder meer de vorm aannemen van gezamenlijk overeen te komen specifieke programma's en projecten, alsmede dialoog, samenwerking en initiatieven op gebieden van wederzijds belang op bilateraal of multilateraal niveau, zoals de IAO.

ARTIKEL 51

Statistiek

1. De partijen komen overeen om de harmonisatie van statistische methoden en werkwijzen te bevorderen, waaronder de vergaring en verspreiding van statistische gegevens, waardoor zij op een onderling overeengekomen wijze gebruik kunnen maken van statistische gegevens over de handel in goederen en diensten en, meer in het algemeen, over alle andere gebieden die onder de overeenkomst vallen en die zich lenen voor statistische verwerking, zoals vergaring, analyse en verspreiding.

2. De partijen komen overeen de instelling van direct contact tussen de relevante autoriteiten te bevorderen met het oog op: versterkte vriendschappelijke samenwerking op het gebied van statistiek; versterkte capaciteitsopbouw van de statistische organen door modernisering en een betere kwaliteit van het statistieksysteem; versterking van de menselijke hulpbronnen; opleiding op alle relevante gebieden; steunverlening aan de nationale statistieksystemen overeenkomstig internationaal erkende werkwijzen, met inbegrip van de noodzakelijke infrastructuur.

3. De samenwerking bestrijkt gebieden van wederzijds belang met speciale aandacht voor:

I. Economische statistieken:

a) nationale rekeningen;

b) bedrijfsrekeningen en registratie;

c) statistieken voor landbouw, veehouderij, plattelandsontwikkeling;

d) milieu en ertsenreserves;

e) industrie;

f) buitenlandse handel in goederen en diensten;

g) statistieken van groot- en kleinhandel;

h) herzieningsbeleid;

i) voedselzekerheid;

j) betalingsbalans.

II. Sociale statistieken:

a) statistieken in verband met gelijke kansen;

b) migratiestatistieken;

c) huishoudenquêtes.

III. Informatietechnologie:

a) uitwisseling van ervaringen inzake elektronische technologie en methoden voor de veiligheid, bescherming, opslag en privacy van gegevens en de invoering van dergelijke ervaringen;

b) uitwisseling van ervaringen over het opzetten van online-gegevensbanken voor consumenten gebaseerd op een gebruiksvriendelijke website en opleiding op dit gebied;

c) steun aan de informaticaspecialisten van het nationale statistische orgaan van Mongolië bij het opzetten van een gegevensbank;

d) samenwerking voor contacten met gebruikers om hen te informeren over de werking van de gegevensbank.

ARTIKEL 52

Maatschappelijke organisaties

1. De partijen erkennen de rol en mogelijke bijdrage van maatschappelijke organisaties, met name universiteiten, aan de dialoog en het samenwerkingsproces uit hoofde van de overeenkomst en komen overeen een effectieve dialoog met maatschappelijke organisaties en hun actieve deelname te stimuleren.

2. Overeenkomstig de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van elke partij kunnen maatschappelijke organisaties:

a) deelnemen aan het besluitvormingsproces op nationaal niveau, met inachtneming van de democratische beginselen;

b) over ontwikkelings- en samenwerkingsstrategieën en sectoraal beleid worden ingelicht en aan overleg daarover deelnemen, met name op terreinen die hen betreffen, met inbegrip van alle fasen van het ontwikkelingsproces;

c) in aanmerking komen voor de verstrekking van financiële middelen, mits de binnenlandse voorschriften van elke partij dit toestaan, en voor ondersteuning voor capaciteitsopbouw op kritieke terreinen;

d) deelnemen aan de uitvoering van samenwerkingsprogramma's op gebieden die hen aangaan.

ARTIKEL 53

Modernisering van de overheid en het openbaar bestuur

De partijen werken samen met het oog op de modernisering van het openbaar bestuur. De samenwerking op dit gebied wordt toegespitst op:

a) verbetering van de organisatorische doelmatigheid;

b) verbetering van de effectiviteit van de dienstverlening door de instellingen;

c) verzekering van transparant beheer van de overheidsfinanciën en verantwoording;

d) verbetering van het juridische en institutionele kader;

e) opbouw van het vermogen om beleid te ontwikkelen en uit te voeren (openbare dienstverlening, opstelling en uitvoering van de begroting, corruptiebestrijding);

f) versterking van het justitiële apparaat; en

g) hervorming van het veiligheidssysteem.

ARTIKEL 54

Samenwerking inzake risicobeheer in verband met rampen

1. De partijen intensiveren de samenwerking met betrekking tot risicobeheer in verband met rampen door verder te gaan met het ontwikkelen en uitvoeren van maatregelen om de risico's van natuurrampen voor gemeenschappen te beperken en de gevolgen voor alle segmenten van de samenleving te beheersen. Hierbij moet de nadruk worden gelegd op preventiemaatregelen en een proactieve aanpak van de gevaren en risico's om deze risico's en de kwetsbaarheid voor natuurrampen te verminderen.

2. De samenwerking op dit terrein richt zich op de volgende elementen van het programma:

a) verkleining van het risico op rampen, preventie en schadebeperking;

b) kennisbeheer, innovatie, onderzoek en voorlichting om op alle niveaus een veiligheidscultuur te kweken en weerbaarheid op te bouwen;

c) paraatheid bij rampen;

d) beleid, institutionele capaciteit en opbouw van consensus met betrekking tot rampenbeheersing;

e) respons bij rampen;

f) risicobeoordeling en toezicht.

TITEL VII

VORMEN VAN SAMENWERKING

ARTIKEL 55

Middelen voor samenwerking en bescherming van financiële belangen

1. De partijen stellen de nodige middelen, waaronder financiële middelen, beschikbaar om de samenwerkingsdoelstellingen van de overeenkomst te realiseren, voor zover hun respectieve middelen en regelgeving hiertoe de mogelijkheid bieden.

2. De partijen komen overeen de ontwikkeling en tenuitvoerlegging te bevorderen van wederzijdse technische en bestuurlijke bijstand met het oog op een doeltreffende bescherming van hun financiële belangen op het gebied van ontwikkelingshulp en andere gefinancierde samenwerkingsactiviteiten. De partijen reageren onverwijld op verzoeken tot wederzijdse bestuurlijke bijstand van gerechtelijke en/of onderzoeksorganen van een andere partij met het oog op een betere bestrijding van fraude en onregelmatigheden.

3. De partijen moedigen de Europese Investeringsbank aan haar activiteiten in Mongolië voort te zetten, overeenkomstig haar procedures en financieringscriteria.

4. De partijen voeren de financiële steun uit volgens de beginselen van goed financieel beheer en werken samen om de financiële belangen van de Europese Unie en van Mongolië te beschermen. De partijen nemen doeltreffende maatregelen om fraude, corruptie en andere illegale activiteiten te voorkomen en te bestrijden, onder andere door middel van wederzijdse bestuurlijke en juridische bijstand op de terreinen waarop de overeenkomst van toepassing is. In eventuele aanvullende overeenkomsten of financieringsinstrumenten die de partijen sluiten, worden specifieke bepalingen over financiële samenwerking opgenomen inzake controles ter plaatse, inspecties, controles en fraudebestrijdingsmaatregelen, onder andere uitgevoerd door het Europees Bureau voor fraudebestrijding.

TITEL VIII

INSTITUTIONEEL KADER

ARTIKEL 56

Gemengd Comité

1. De partijen komen overeen een Gemengd Comité op te richten, dat bestaat uit vertegenwoordigers van beide partijen op een passend hoog niveau, met de volgende taken:

a) zorgen voor de goede werking en uitvoering van de overeenkomst;

b) prioriteiten vaststellen met betrekking tot de doelstellingen van de overeenkomst;

c) aanbevelingen doen ter bevordering van de doelstellingen van de overeenkomst.

2. Het Gemengd Comité en het bij artikel 28 opgerichte subcomité hebben voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de onderhavige overeenkomst en in de in de overeenkomst genoemde gevallen beslissingsbevoegdheid. De besluiten worden bij overeenkomst tussen de partijen vastgesteld, na voltooiing van de respectieve interne procedures die nodig zijn voor het vaststellen van een besluit door beide partijen. De besluiten zijn bindend voor de partijen, die de nodige maatregelen treffen voor de uitvoering ervan.

3. Het Gemengd Comité komt in de regel eenmaal per jaar bijeen, afwisselend in Brussel en in Ulaanbaatar, op een door beide partijen in overleg vast te stellen datum. De partijen kunnen tevens besluiten tot buitengewone bijeenkomsten van het Gemengd Comité. Het voorzitterschap van het Gemengd Comité wordt beurtelings door de partijen bekleed. De agenda van de vergaderingen van het Gemengd Comité wordt door de partijen in overleg vastgesteld.

4. Het Gemengd Comité kan gespecialiseerde werkgroepen instellen die het bij de uitvoering van zijn taken ondersteunen. Deze werkgroepen brengen op elke vergadering van het Gemengd Comité gedetailleerd verslag uit over hun vergaderingen.

5. Het gemengd comité heeft ook tot taak toe te zien op de goede werking van alle tussen de partijen gesloten of nog te sluiten sectorale overeenkomsten of protocollen.

6. Het Gemengd Comité stelt zijn eigen reglement van orde vast.

TITEL IX

SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 57

Aanpassingsclausule

1. De partijen kunnen de overeenkomst met wederzijdse goedkeuring wijzigen, herzien of uitbreiden, met het oog op intensivering van het samenwerkingsniveau, onder andere door deze aan te vullen met overeenkomsten of protocollen voor specifieke sectoren en activiteiten.

2. Wat de toepassing van de overeenkomst betreft, kan elke partij voorstellen formuleren met het oog op de uitbreiding van de wederzijdse samenwerking, rekening houdend met de bij de uitvoering van de overeenkomst opgedane ervaring.

ARTIKEL 58

Andere overeenkomsten

Onverminderd de desbetreffende bepalingen van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, doet deze overeenkomst of in het kader daarvan te ondernemen actie op generlei wijze afbreuk aan de bevoegdheden van de lidstaten om bilaterale samenwerkingsbanden met Mongolië aan te knopen of, indien wenselijk, nieuwe partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten met Mongolië te sluiten.

Deze overeenkomst doet geen afbreuk aan de toepassing of de uitvoering van verbintenissen die Mongolië en de Gemeenschap zijn aangegaan in betrekkingen met derde partijen.

ARTIKEL 59

Voldoen aan verplichtingen

1. Elke partij kan een geschil dat verband houdt met de toepassing of de interpretatie van de overeenkomst aan het Gemengd Comité voorleggen.

2. Als een partij meent dat de andere partij een verplichting krachtens de overeenkomst niet is nagekomen, kan deze partij passende maatregelen treffen.

3. Behalve in bijzondere spoedeisende gevallen dient hij, alvorens zulks te doen, aan het Gemengd Comité alle ter zake doende informatie te verstrekken die nodig is voor een grondige bestudering van de situatie met het oog op het vinden van een voor beide partijen aanvaardbare oplossing.

4. Bij de keuze van de maatregelen moet voorrang worden gegeven aan maatregelen die het functioneren van de overeenkomst het minst verstoren. De andere partij wordt onmiddellijk op de hoogte gebracht van deze maatregelen en op verzoek van de andere partij wordt daaromtrent overleg gepleegd in het Gemengd Comité.

5. Voor de interpretatie en de praktische tenuitvoerlegging van de overeenkomst komen de partijen overeen dat de in artikel 3 van de overeenkomst bedoelde "bijzonder dringende gevallen", gevallen zijn van wezenlijke inbreuk op de overeenkomst door een van de partijen. Wezenlijke inbreuk op de overeenkomst houdt in:

i) afwijzing van de overeenkomst die niet in overeenstemming is met de algemene regels van het internationaal recht; of

ii) schending van de essentiële elementen van de overeenkomst als vermeld in artikel 1, lid 1 en artikel 3.

ARTIKEL 60

Faciliteiten

Om de samenwerking in het kader van deze overeenkomst te vergemakkelijken, komen de partijen overeen de deskundigen en ambtenaren die betrokken zijn bij de uitvoering van de samenwerking de nodige faciliteiten te verlenen voor de uitoefening van hun taak, overeenkomstig hun respectieve interne regels en voorschriften.

ARTIKEL 61

Territoriaal toepassingsgebied

Deze overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op elk grondgebied waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van toepassing zijn, onder de in die verdragen neergelegde voorwaarden, en, anderzijds, op het grondgebied van Mongolië.

ARTIKEL 62

Definitie van de partijen

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt met de term "partijen" bedoeld de Unie, of haar lidstaten, of de Unie en haar lidstaten, overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden, enerzijds, en Mongolië, anderzijds.

ARTIKEL 63

Inwerkingtreding en duur

1. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de maand volgende op de datum waarop de laatste partij de andere partij in kennis heeft gesteld van de voltooiing van de daartoe vereiste juridische procedures.

2. De overeenkomst is geldig voor een periode van vijf jaar. Zij wordt automatisch verlengd met volgende perioden van één jaar, tenzij een van de partijen de andere partij zes maanden voor het verstrijken van een periode van een jaar schriftelijk op de hoogte stelt van haar voornemen de overeenkomst niet te verlengen.

3. Deze overeenkomst kan met onderlinge instemming tussen de partijen worden gewijzigd. De wijzigingen worden pas effectief nadat de partijen elkaar ervan in kennis hebben gesteld dat alle noodzakelijke formaliteiten vervuld zijn.

4. Indien een partij een restrictiever handelsregime invoert voor de uitvoer van grondstoffen, zoals de invoering van nieuwe verbodsbepalingen, restricties, belastingen of heffingen van enige aard die niet beantwoorden aan de vereisten van de artikelen VIII, XI, XX of XXI van de GATT 1994, of die niet zijn toegestaan krachtens een ontheffingsbesluit van de WTO, of die niet zijn overeengekomen door het Gemengd Comité of het subcomité inzake handel en investeringen krachtens artikel 56, vergeleken met het handelsregime dat van kracht was op de dag van de parafering van de overeenkomst, kan de andere partij passende maatregelen nemen overeenkomstig artikel 59, leden 3 en 4.

5. Deze overeenkomst kan door een partij worden beëindigd door middel van een schriftelijke kennisgeving van opzegging aan de andere partij. De beëindiging gaat in zes maanden na ontvangst van de kennisgeving door de andere partij.

ARTIKEL 64

Kennisgevingen

De in artikel 63 bedoelde kennisgevingen worden toegezonden aan het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie respectievelijk het ministerie van Buitenlandse Zaken van Mongolië.

ARTIKEL 65

Authentieke tekst

Deze overeenkomst wordt opgesteld in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Italiaanse, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische, de Zweedse en de Mongoolse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Съставено в Улан Батор на тридесети април две хиляди и тринадесета година.

Hecho en Ulán Bator, el treinta de abril de dos mil trece.

V Ulánbátaru dne třicátého dubna dva tisíce třináct.

Udfærdiget i Ulan Bator den tredivte april to tusind og tretten.

Geschehen zu Ulan-Bator am dreißigsten April zweitausenddreizehn.

Kahe tuhande kolmeteistkümnenda aasta aprillikuu kolmekümnendal päeval Ulaanbaataris.

Έγινε στο Ουλάν Μπατόρ, στις τριάντα Απριλίου δύο χιλιάδες δεκατρία.

Done at Ulaanbaatar on the thirtieth day of April in the year two thousand and thirteen.

Fait à Oulan-Bator, le trente avril deux mille treize.

Fatto a Ulan-Bator, addì trenta aprile duemilatredici.

Ulanbatorā, divi tūkstoši trīspadsmitā gada trīsdesmitajā aprīlī.

Priimta du tūkstančiai tryliktų metų balandžio trisdešimtą dieną Ulan Batore.

Kelt Ulánbátorban, a kétezer-tizenharmadik év április havának harmincadik napján.

Magħmul f'Ulaanbaatar, fit-tletin jum ta' April tas-sena elfejn u tlettax.

Gedaan te Ulaanbaatar, de dertigste april tweeduizend vier dertien.

Sporządzono w Ułan Bator dnia trzydziestego kwietnia roku dwa tysiące trzynastego.

Feito em Ulaanbaatar, em trinta de abril de dois mil e treze.

Întocmit la Ulan Bator la treizeci aprilie două mii treisprezece.

V Ulanbátare tridsiateho apríla dvetisíctrinásť.

V Ulaanbaatarju, dne tridesetega aprila leta dva tisoč trinajst.

Tehty Ulaanbaatarissa kolmantenakymmenentenä päivänä huhtikuuta vuonna kaksituhattakolmetoista.

Som skedde i Ulaanbaatar den trettionde april tjugohundratretton.

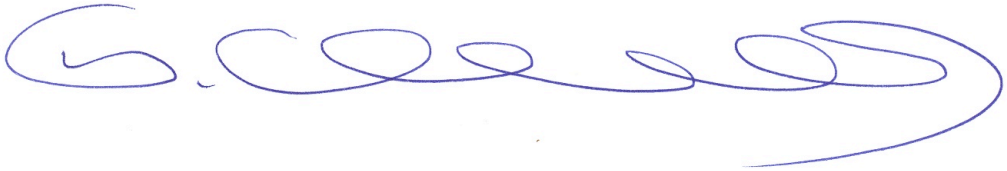
Энэхүү хэлэлцээрийг Улаанбаатар хотноо 2013 оны 4 дүгээр сарын 30-ны өдөр үйлдэв.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.
Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

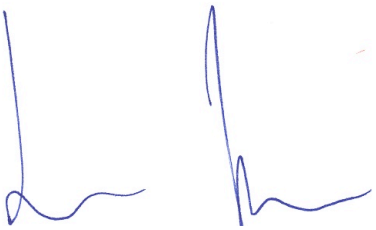
За Република България

Za Českou republiku

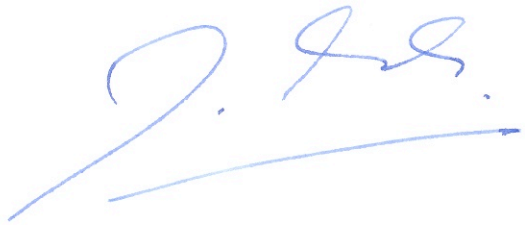
For Kongeriget Danmark

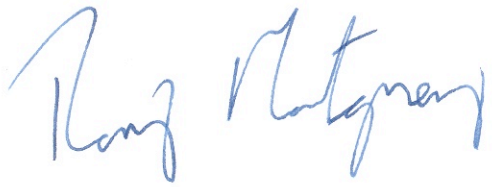
Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

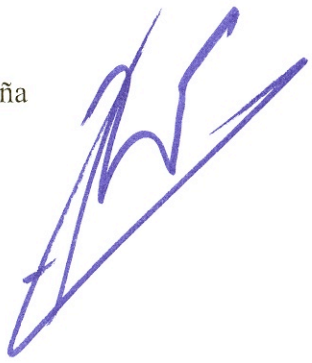
Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

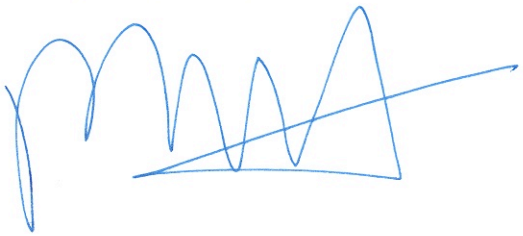
Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

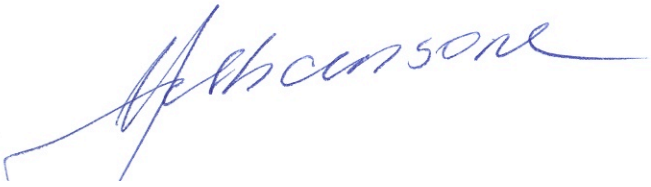
Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

A Magyar Köztársaság részéről

Għal Malta

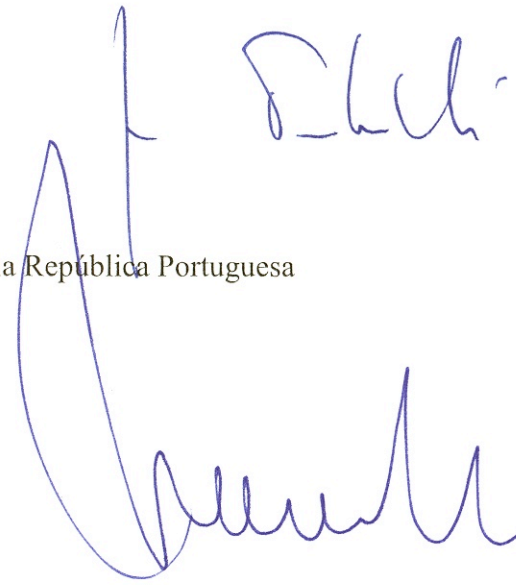
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

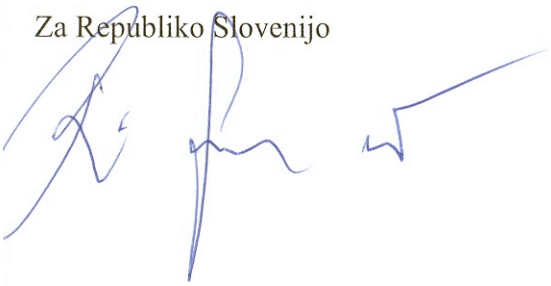

Pela República Portuguesa

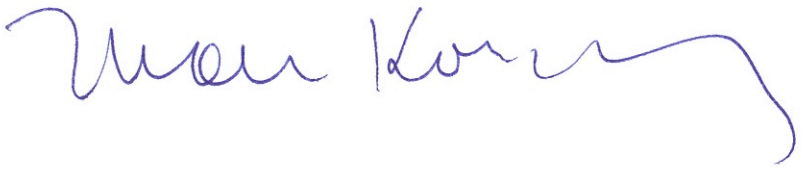
Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлж

Предходният текст е заверено копие на оригинала, депозиран в архивите на Генералния секретариат на Съвета в Брюксел.
El texto que precede es copia certificada conforme del original depositado en los archivos de la Secretaría General del Consejo en Bruselas.
Předchozí text je ověřeným opisem originálu uloženého v archivu generálního sekretariátu Rady v Bruselu.
Foranstående tekst er en bekræftet genpart af originaldokumentet deponeret i Rådets Generalsekretariats arkiver i Bruxelles.
Der vorstehende Text ist eine beglaubigte Abschrift des Originals, das im Archiv des Generalsekretariats des Rates in Brüssel hinterlegt ist.
Eelnev tekst on tõestatud koopia originaalist, mis on antud hoiule nõukogu peasekretariaadi arhiivi Brüsselis.
Το ανωτέρω κείμενο είναι ακριβές αντίγραφο του πρωτοτύπου που είναι κατατεθειμένο στο αρχείο της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες.
The preceding text is a certified true copy of the original deposited in the archives of the General Secretariat of the Council in Brussels.
Le texte qui précède est une copie certifiée conforme à l'original déposé dans les archives du secrétariat général du Conseil à Bruxelles.
Il testo che precede è una copia certificata conforme all'originale depositato presso gli archivi del segretariato generale del Consiglio a Bruxelles.
Šis teksts ir apliecināta kopija, kas atbilst oriģinālam, kurš deponēts Padomes Ģenerālsekretariāta arhīvos Briselē.
Pirmiau pateiktas tekstas yra Tarybos generalinio sekretoriato archyvuose Briuselyje deponuoto originalo patvirtinta kopija.
A fenti szöveg a Tanács Főtitkárságának brüsszeli irattárában letétbe helyezett eredeti példány hiteles másolata.
It-test precedenti huwa kopja ċċertifikata vera tal-oriġinal iddepożitat fl-arkivji tas-Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill fi Brussell.
De voorgaande tekst is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het origineel, nedergelegd in de archieven van het secretariaat-generaal van de Raad te Brussel.
Powyższy tekst jest kopią poświadczoną za zgodność z oryginałem złożonym w archiwum Sekretariatu Generalnego Rady w Brukseli.
O texto que precede é uma cópia autenticada do original depositado nos arquivos do Secretariado-Geral do Conselho em Bruxelas.
Textul anterior constituie o copie certificată pentru conformitate a originalului depus în arhivele Secretariatului General al Consiliului la Bruxelles.
Predchádzajúci text je overenou kópiou originálu, ktorý je uložený v archíve Generálneho sekretariátu Rady v Bruseli.
Zgornje besedilo je overjena verodostojna kopija izvirnika, ki je deponiran v arhivu generalnega sekretariata Sveta v Bruslju.
Edellä oleva teksti on oikeaksi todistettu jäljennös Brysselissä olevan neuvoston pääsihteeristön arkistoon talletetusta alkuperäisestä tekstistä.
Ovanstående text är en bestyrkt avskrift av det original som deponerats i rådets generalsekretariats arkiv i Bryssel.

Брюксел,
Bruselas,
Brusel,
Bruxelles, den
Brüssel, den
Brüssel,
Βρυξέλλες,
Brussels,
Bruxelles, le
Bruxelles, addì
Briselē,
Briuselis
Brüsszel,
Brussell,
Brussel,
Bruksela, dnia
Bruxelas, em
Bruxelles,
Brusel
Bruselj,
Bryssel,
Bryssel den

13 -05- 2013

За генералния секретар на Съвета на Европейския съюз
Por el Secretario General del Consejo de la Unión Europea
Za generálního tajemníka Rady Evropské unie
For Generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union
Für den Generalsekretär des Rates der Europäischen Union
Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri nimel
Για τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
For the Secretary-General of the Council of the European Union
Pour le secrétaire général du Conseil de l'Union européenne
Per il Segretario Generale del Consiglio dell'Unione europea
Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretāra vārdā –
Europos Sąjungos Tarybos generalinio sekretoriaus vardu
Az Európai Unió Tanácsának főtitkára nevében
Għas-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Voor de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Unie
W imieniu Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej
Pelo Secretário-Geral do Conselho da União Europeia
Pentru Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Za generálneho tajomníka Rady Európskej únie
Za generalnega sekretarja Sveta Evropske unije
Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin puolesta
För generalsekreteraren för Europeiska unionens råd

L. SCHIAVO
Directeur Général